...НУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

...УРЯАД ҮНЭН

...й Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 234 (12136)
1969 оной
октябриин 5,
воскресени

Сэн 2 мүнгэн

Һайндэрөөр, хүндэтэ багшанар!

...МАРАЙ ПААР ХАХАЛНА

...ай нэрэмжэтэ колхоздо үбһэ, таряа хуряалга дүүрэжэ, ...н механизаторнууд намарай паар хахалжа захал... таряашад орооһо таряа хуряалгын үедэ нэгэ доро поли ...оомоёо суглуулһан, газараа хахалжа эхилһэн. Ажахы до...рнуудтэ богонихон болзор соо 400 гаран гектарта нама... хахалагдаа. Энэ ажалда гурбадахи отделениин трак... К. Заиграев эрхимлэнэ. Үнинэй механизатор таряа хуряал...сээр комбайнаа табижа, паар хахалжа эхилээ. Нүхэр За...найнгаа даабари ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

...зэрэ: (дээдэ) механизатор С. Е. Заиграев, (доодо зураг) ...лагада.

К. ГАБАЕВ.

...-Үдын аймаг.

...ПНР-эй ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИ ЭХЭ ОРОНОО БУСАБА

...ЦК-гай, СССР-эй Ми... Соведэй уряалаар, Москвада айлшалжа ...П-гэй Центральна Ко...дэхи секретарь Вла..., ПОРП-гэй ЦК-гай ...й гэшүүн, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Юзеф Циранкевич түрүүтэй Польшын Арадай Республикын партийно-правительственна делегаци октябриин 3-да Москваһаа Эхэ ороноо бусаба.

Польшын Арадай Республикын, Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ нүхэд Л. И. Брежнев, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров болон бусад тушаалтад, мүн Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэд делегацииие үдэшөө.

(ТАСС).

...ВЕТСКЭ СОЮЗДА ПОЛЬШЫН ...ДАЙ РЕСПУБЛИКЫН ПАРТИЙНО-...АВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИИН АЙЛШАЛҺАН ТУХАЙ

...үдэлмэришэнэй нэгэ... Центральна Коми... секретарь Владис... ПНР-эй Министрнүү... Түрүүлэгшэ Юзеф ...түрүүтэй Польшын ...бликын партийно-...на делегаци КПСС-...СССР-эй Министрнүү-...уряалаар ерээд, 1969 ...ин 1-һээ 3 хүрэтэр ...зда хани ёһоор айл-...

...радай Республикын ...тельственна делега-...й, үнэн сэдьхэлэй ор-...айлшалха үедөө хоёр ...правительство болон ...бодог политическэ. ...харилсаагаа сааша-...н ба гүнзэгырүүл-...удые Советскэ Сою-... партиин, СССР-эй ...н хүтэлбэрилэгшэд-...сэһэн, мүн уласхоо-... шухала асуудал-...бодолоо мэдэлсэһэн ...мюнике дотор хэ-...

...өөндэ КПСС-эй ЦК-... секретарь Л. И. ...СС-эй ЦК-гай Полит-...үн, СССР-эй Ми-...Соведэй Түрүүлэгшэ ...в, КПСС-эй ЦК-гай ...гэшүүн, ЦК-гай сек-...Кириленко болон бу-...

...интернационализмын, ...харилсан туһалалсал-...аа нэгэдэлгын гол ...глэдэг КПСС болон ...ветскэ Союз Поль-...орондын хани бари-...үү ёһоной үргэн ха-...он амжалтатайгаар ...арадта жэлһээ жэл-...аша туһа хүргэнэ, ...уудай хани нэгэдэ-...лэ хэрэгтэ һайнаар ...э хоёр тала тон ха-...гэзбэ гээд коммюни-...дана. Харилсаа хол-...ехээр бэхижүүлхэ,: ...ба правительствын ...дээсэлнүүдые, дүй ...ри үргэнөөр харилсан ...хо хүсэл эрмэлзэл-... элирхэйлэгдээ.

...экономическа, науч-... харилсаа холбооое ...үргэдхэхэ, улам на-...айжаруулха асуудал-...ронуудэй үеэр ехэ ...уулагдаһан байна. ...товар абалсалгаяа ...этэ туйлагдаһан үрэ ...шанги байһанаа хоёр ...эн мэдүүлбэ. 1969 ...ай эрьесэ хоёр мил-...й түхэригтэ хүрэжэ, ...й хэлсээгээр 1970 ...даһан хэм хэмжээн-...раха юм.

СССР-эй, ПНР-эй 1971—1975 онуудай арадай ажахын түсэбүүдые тааруулан хүгжөөхэ тодорхой асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Байгша оной апрельдэ Москвада болоһон Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй тусхай XXIII сессиин шиидхэбэринүүдые сэхэ шууд дүүргэлтэ болгохо гээд эрмэлзэжэ байһанаа Советскэ Союз, Польшо элирхэйлэн мэдүүлбэ.

Дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэл болон эмхидэлые бэхижүүлхэ, империализмда эсэргүү, эб найрамдалай, арадуудай сүлөөтэ байдалай, социализмын аша туһада зорюулагдаһан тэмсэлдэ түрүү үзэл бодолтой хүнүүдые элсүүлэн жагсааха хэрэгтэ Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай 1969 оной июнь соо Москвада болоошо уласхоорондын зүблөөнэй тон ехэ туһа хүргэһые, шухала удха шанартай байһые хоёр партиин хүтэлбэрилэгшэд дахинаа тусхайлан тэмдэглэбэ гэжэ коммюнике соо саашадаа хэлэгдэнэ. Советскэ Союзай Коммунис парти, Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл парти социалис оронуудай һанал бодолой нэгэдэл ба харилсаа холбооое, уласхоорондын бүхы коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэл болон эмхидэлые бэхижүүлхын тула саашадаа шармайн оролдохо байха.

Европодохи эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай аша туһые хүтэлбэри болгон, Варшавска договорой эмхиие бэхижүүлхэ ба улам һайжаруулха гээшэ интернациональна уялгамнай болоно гэжэ хоёр талынхид тоолоно.

Дэлхэйн социалис байгуулалтада эсэргүү империализмын хархис стратеги һүүлэй жэлнүүдтэ үзэл сурталай талаар һүйдхэлэй ябуулгануудтаа ехээр түшэглэдэг болоһон байна. Буржуазна ба үндэһэ яһа баримталдаг үзэл сурталда эсэргүү, арад олониитые коммунизмын, пролетарска интернационализмын суртал бодолтойгоор хүмүүжүүлхын түлөө хамтын тэмсэл имэ оршон байдалда имагта шухала удха шанартай болонхой. КПСС ба ПОРП суртал бодолой асуудалнуудаар харилсаа холбоогоо улам үргэдхэхэ байха.

Уласхоорондын мүнөөнэй байдалда хабаатай асуудалнуудаар һанал бодолнуудаа зүбшэн хэлсэбэ. Европодо аюулгүй байдал хангалгын асуудалнуудта онсо анхарал хандуулагдаа.

Европодохи эб найрамдал батадхаха ба аюулгүй байдал хамтаараа сахиха ёһо гурим хангалга хойшолуулашагүй шухала хэрэг болоно гэжэ хоёр тала дахинаа онсолон тэмдэглэбэ.

Хоёр талын бодомжын ёһоор, Варшавска договорто хабаатай оронуудай Будапештын хандалга дотор найруулагдаһан, Европын олонхи гүрэнүүдэй, үргэн олон зоной зүгһөө һайшаагдаһан дурадхалнууд тиимэ программа зохёолгын тодорхой үндэһэ һуури болохо байна.

Баруун Германиин милитаризм ба реваншизмын һэргээгдэхэ аюул тохёолдонхой гэжэ Европын аюулгүй байдал хангалгын асуудал хаража үзэхэ үедөө дахинаа тусхайлан тэмдэглэбэд.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXIV сессиин үзэмжэдэ Советскэ Союзай табиһан «Дэлхэйн бүхы гүрэнүүдтэ хандалгын» проект доторхи гол ёһонуудые бэелүүлбэл, уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ удха шанартай байха һэн гэжэ Советскэ Союз ба Польшо этигэнхэй гээд коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

Сэрэгэй гаргашануудай ушаруулдаг хүндэ хүшэр хохидолһоо, дэлхэйн шэнэ дайнай үүдхэгдэхэ аюулһаа арадуудые абарха гэжэ эрмэлзэдэг Советскэ Союз ба Польшо буу зэбсэгүүдые яаралтайгаар түхэсэрхэ ябадал болюулхын тула саашадаа оролдолго гаргаха, энэ хэрэгтэ зорюулагдаһан али бүхы үүсхэлнүүдые, тэрэ тоодо буу зэбсэг бүгэдэ нинтэрээ, бүхы дээрэнь хуряаха тухай договор баталха зам нээжэ үгэхөөр хэмжээнүүдые дэмжэхэ байха. Ядерна зэбсэг тараахагүй тухай договорто шадаал һаа олон гүрэнэй, тэрэ тоодо имэ зэбсэг үйлэдбэрилхөөр арга боломжотой гүрэнүүдэйшье гараа табибал, тэрэниие эсэслэн баталбал, уласхоорондын харилсаандахи түгшүүрилые үнэхөөр һуларуулха, этигэл найдабари ба аюулгүй байдал хангаха хэрэгтэ горитой туһа нэмэри болохо һэн гэжэ хоёр тала тоолоно.

Химическэ ба бактериологическа (биологическа) зэбсэг зохёолго, үйлэдбэрилгэ ба суглуулгые хорихо, тэрэниие үгы хэхэ тухай конвенци баталалгые хоёр тала мүн лэ ехэ удха шанартайда тоолоно. Имэ конвенциин проектые социалис оронууд ООН-ой Генеральна Ассамблейн мүнөөнэй сессиин зүбшэн хэлсэлгэдэ табинхай.

Буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалаар, далайн оёорые дайн сэрэгтэ хэрэглэхэгүй тухай, ядерна ба бусад зэбсэгүүдые газар доро туршаха ябадал хорихо асуудалаар ООН-до, Женевэдэхи комитедтэ зүбшэлгэгдэхэ ёһотой уласхоорондын хэлсээнүүдые бэлдэхэ ба баталхын тула хоёр тала саашадааашье оролдолго гаргаха байха.

США-гай империалис түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн бодоһон вьетнам арадай баатар габьяата тэмсэлые һайшаан талархажа байһанаа хоёр тала элирхэйлэн мэдүүлбэ.

Араб оронуудта эсэргүүсэн Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгаһаа, араб газар дайдые булимтаран эзэмдэһэнһээнь уламжалан Дүтын Зүүн зүгтэ тохёолдоһон, бүхы дэлхэйдэ аюул ушаруулхаар болоһон байдалые хоёр тала зүбшэн хэлсээ. Израилиин зүгһөө таһалгаряагүй хэгдэжэ байгаа хорото аашануудые, хүсөөр эзэмдэһэн газараа өөһэдын мэдэлдэ үлөөхэ гэһэн эрмэлзэлыень Советскэ Союз ба Польшо эрид буруушаана, тэндэхи газар дээрэһээ Израилиин бүхы сэрэгүүдые гаргаха, ООН-ой Аюулгүйн Соведэй 1967 оной ноябриин 22-ой шиидхэбэриие хүсэндэнь оруулха эрилтэ табина. Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүл ба булимтарагшадта эсэргүү араб оронуудай үнэн зүб тэмсэлые хоёр тала дэмжэнэ.

Колониализмһаа сүлөөрхын түлөө, бүрин сүлөөтэ, бэеэ дааһан байдалтай болохын түлөө, хүгжэлтэ дэбжэлтын, демократическа эрхын түлөө тэмсэгшэ бүхы арадуудтай һаналаа бүрин нэгэдэнхэй байһанаа хоёр орон элирхэйлэн мэдүүлбэ. Зүбшэн хэлсэгдэһэн бүхы асуудалнуудаар хоёр партиин ба правительствын тон адли боломжотой, хараа бодолтой байһые элирхэйлһэн үнэн зүрхэнэй эдэ уулзалганууд ба хөөрэлдөөнүүд ашатай туһатай байгаа, социалис хани нэгэдэлэй, амгалан байдалай ба социализмын аша туһада поляк, совет арадуудай хани барисаае, харилсаа холбооое бүри ехээр бэхижүүлхэ байха гэжэ этигэдэгээ хоёр тала элирхэйлэн мэдүүлбэ гээд коммюнике дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн һайндэртэ бэлэдхэлтэй дашарамдуулан хэгдэжэ байгаа хүдэлмэри тухай мэдээнүүдые харилсан абалсаба. Бүхэдэлхэйн удхатай энэ һайндэртэ зорюулагдаһан хэдэ хэдэн хамтын хэмжээ ябуулгануудые хараалан бэелүүлхэ гэжэ хэлсэгдээ.

(ТАСС).

Энэ жэлдэ багшанар, хүмүүжүүлэгшэд болон гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд тусгаар жэлдэ—В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 наһа гүйсэхэ ойн жэлдэ ээлжээтэ һайндэрөө угтаба.

Эсэшэ сусашагүй ажалай эрхим туйлалта харуулан, багшанарнай һайндэртөө ерээ юм. Манай республикын һургуулинууд болон хүүгэдэй зургаануудта 10195 багшанар, хүмүүжүүлэгшэд хүдэлжэ байна. Энэ жэлдэ дээдэ һургуули дүүргэһэн 900 мэргэжэлтэн тэдэнэй дунда бии. Удаа дараалан жэшээтэ һайн дүнгүүдые түйладаг багшанар олошорно. Хоёр мянган багша һурагшадые нэгэ класстань хоёр жэл һуулгангүй үнгэрһэн жэлээ үдэшөө юм. Энэ бэрхэшүүлэй дунда Захааминай аймагай Холтосоной дунда һургуулиин багша М. И. Пластинина, Бэшүүрэй аймагай Ленинскэ дунда һургуулиин багша Е. Ф. Перевалов, Баргажанай дунда һургуулиин багшанар З. М. Молчанова, В. Е. Филиппова, Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй дунда һургуулиин багша Ш. Х. Пантелеева, Улаан-Үдын № 46 һургуулиин багша Р. И. Ефименко болон бусад оролсоно.

ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЫН АРЮУН УЯЛГА

1968—1969 онуудай һуралсалай жэлдэ Улаан-Үдын № 1 интернат, 1, 3, 41, 13, 20-хи дунда, 6, 30-хи найман жэлэй болон Мухар-Шэбэрэй, Баргажанай адагай, Шулуутайн, Кабанскын дунда һургуулинууд һуралсал, хүмүүжүүлгын эрхим дүнгүүдые туйлаа һэн. Эдэ һургуулинуудай хүдэлмэриин гол шэнжэнь юун бэ гэбэл, тэндэ хүмүүжүүлгын орёо асуудалнуудые творческоор шиидхэдэг, хэшээлнүүдые үнгэргэхэдөө педагогикын эрдэмэй туйлалта ба түрүү багшанарай дүй дүршэл хэрэглэдэг, элдэб техническэ, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдые шадамараар ашагладаг байна.

Үнгэрһэн жэлдэ республикымнай һургуулинуудта эрдэм ойлгуулха талаар хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн дүн туйлагдаа. Бүхы һурагшадаймнай 95 процентнь муу сэгнэлтэ абангүй һурадаг болонхой, үгышье һаа хоёрдохи жэлээ һурадаг үхибүүд 3 мянгаар үсөөрһэн байна.

Гэхэтэй хамта багшанарай коллективүүдэй ба һурагагша бүхэнэй урда шиидхэгдээгүй асуудалнууд үшөөл олон бии. Тэрэнэй тоодо республика дотороо һурагшадые нэгэ класста хоёр жэл һуулгаха ябадалые оройдонь усадхаха, һуралсалай шэнэ программада оролгые бэлэдхэл һайнтайгаар, ойрын жэлнүүдтэ бэелүүлхэ, хэшээл бүхэниие үе сагай эрилтэнүүдтэ хүсэдөөр тааралдуулан үнгэргэдэг болохо, үзэл сурталай талаар ёһото коммунис гурим ёһо баримталдаг хүнүүдые хүмүүжүүлхэ гэхэ мэтэ шухала асуудалнууд ороно. Эдээнииє эрхимээр шиидхэхэ арга манда бии. Тиимэһээ хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлхэ, даабарита ажалдаа харюусалгатайгаар хандаха болонобди. Илангаяа республикынгаа олониитэтэй хамта манай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд бүгэдэ ниитын 8 жэлэй һуралсал шиидхэхэ, үхибүүд болон залуушуулые дунда һургуулитай болгохо хүдэлмэриие түргэдхэхэ ушартай. Энэ хэрэгые хүсэндэнь оруулха гээшэмнай соёлой хубисхалай шухала алхамуудай зайлашагүй шата гээшэ бшуу. Тиигэжэ манай гүрэндэ илан мандаһан ленинскэ национальна политикые улам шударгы үргэнөөр бэелүүлхэ ёһотой болонобди.

Мүнөө үедэ Буряадаймнай республикада 601 һургуули хүдэлдэг. Тэдэнэйнь 174-ниинь дунда юм. Ниитэ һуралсалай һургуулинуудта 180212 хүбүүд, басагад һуража байдаг. 1968—1969 онуудай һуралсалай жэлдэ 7406 һурагшад дунда һургуули дүүргэжэ, болбосоролой аттестат абаа һэн. 15 мянган һурагшад 8-дахиие дүүргээ. Эдэнэр бултадаа шахуу дунда һургуулинууд болон техникумүүдтэ эрдэмээ дээшэлүүлжэ ябана.

Багшанарай һайндэрөөр дашарамдуулан, һуралсалай хэрэгтэ—һургуулинууд болон хүүгэдые хүмүүжүүлхэ зургаануудта—саг үргэлжэ туһалжа байдаг предприятинууд, ажахынууд ба республикынгаа бүхы олониитые амаршалангүй үнгэржэ болохогүй. Һуралсалай жэлые угтуулан, мүнөө намар 4600 хүнэй һураха 25 шэнэ һургуули ашаглалгада үгтөө. Имэ эдэбхитэдэй хүсөөр Загарайн, Хяагтын, Хориин болон бусад аймагуудта олон шэнэ һургуулинууд баригдаа. Һургуулинуудай хүдэлмэридэ али болохо туһаламжа саг үргэлжэ үзүүлжэ байдаг предприятинууд, колхоз болон совхозууд республика дотор олон.

Багшын үдэрые манай орондо тусгаар тэмдэглэдэг болоһон ушар хадаа дороһоо ургажа ябаа залуу үетэниие хүмүүжүүлдэг багшанарай ажалые парти болон правительствымнай, бүхы арадаймнай үндэрөөр сэгнэдэгые гэршэлнэ. Шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ хүнгэн бэшэ ажалтай багшанарые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь К. И. Брежнев үнгэрөөшэ съезд дээрэнь халуунаар амаршалаа һэн. Манай Буряадай багшанар болон хүмүүжүүлэгшэд, гэгээрэлэй бүхы хүдэлмэрилэгшэд агуу багша Ленинэй 100 наһа гүйсэһэнэй ойн жэлдэ һуралсал, хүмүүжүүлгын эрхим туйлалтануудые харуулха байха гэжэ үнэн зүрхэнһөө найданабди.

С. ДМИТРИЕВ.
Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министр.

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ

БАГШЫН СОЛО ҺАЙХАН ДАА...

Борбнлоогой зэргэ бишыхан
Борсогор хөөрхэн хүбүүнэй,
Һөөмһөө утахан гэзэгэтэй
Һөөл һайхан басаганай,—
Аргагүй томо сүүмхэеэ
Арадаа тээжэ үргэлэнхэй,
Арюун гэрэл класстаа
Анха түрүүн ерэхэдэнь,
Наратын нарата эрдэмэй
Нангин богоһо алхахадань,—
Хэн тэдэ багашуулые
Хэсүү урихнаар угтанаб?
Барижа ерэһэн сэсэгыень
Баяртайхан хүлеэнэб?
Абын баяр — басаганай,
Эхын найдал — хүбүүнэй,
Энхэ жаргал наһанайнь
Эгээл һайхан тэрэ номой
Эбэрхэгүй арюухан
Эхин түрүүшынь хуудаһые
Хэн хаража һэхүүлнэб?
Хэн солото ируулнаб?
Хажуудань байжа эгээ хэн
Хамаг бэлигээ зорюулнаб?
Хүүгэдтэ эрдэм ойлгуулдаг
Хүндэтэ багшанар ерэбэл даа.
Хүл дээрээ зогсожо,
Хүндэтэ ёһоор угтаябди.
Арюухан классууд һайхан даа...
Аршагдаад байһан хара самбар
Үргэн замта багашуулаа
Үдэр бүри угтанал даа.
Энэ жэлдэ класста
Эхин түрүүн ерээшэ
Эгээл хэнэй хүбүүхэн,
Эрхим хэнэй басагахан,
Хүрэжэ ядан үндыхэдөөд
Хүбэриг сагаан шохойгоор
Нангин энэ самбарта
Наһан соогоо түрүүнээ
«А» үзэгөө оролдожо,
Аржытархана бэшээл хаб.
Туйлай ехэ илалта
Туйлааб гэжэ баясаал хаб.
Хүүгэдтэ эрдэм ойлгуулдаг
Хүндэтэ багшанар ерэбэл даа.
Баруун гараа үргэжэ,
Баяртайхан амаршалаябди.
«Арбан дээрэ арбые
Алишье тээһээнь хамталхада,
Хамтархадаа — хори»,— гээд,
Хамагһаа һонорхон хүүгэдтэ,
Эсэгэ эхэһээнь түрүүндэ
Элихэнээр ойлгуулдаг,
Баян бэлигтэ багшанарнай
Баранай дунда ямбатайл!
Багшын соло үндэр даа.
Багшын нэрэ һайхан даа.
Алдарта багшынгаа солые
Арюун үгөөр дуудаябди.
Арадуудай багша Ильичтэ
Анха түрүүн тиихэдэ,
Эрдэм заажа ойлгуулһан
Эгээлэй гимназиин багшанар,
Ямба соло, алдартай
Яаһан ехэ хэрэг
Газар дээрэ бүтээгээб даа!
Габьяа гээшэ энэл даа.
Агуу багшымнай багшанарай
Алдар соло мандаг лэ!
Үргэн арадайнгаа зүрхэндэ
Үеын үедэ мүнхэжэг лэ!
Багшын һайхан нэрые,
Багшын үндэр солые
Хэн дуудажа бараха юм?
Хэн магтажа ханаха юм?
Хүүгэдтэ эрдэм ойлгуулдаг
Хүндэтэ багшанар ерэбэл даа.
Хүл дээрээ зогсожо,
Хүргэн баяраа амаршалаябди.

ОВАНЕС ТУМАНЯНАЙ ТҮРЭҺӨӨР 100 ЖЭЛЭЙ ОЙДО ЗОРЮУЛАГДАҺАН БАЯРАЙ СУГЛААН

МОСКВА. (ТАСС). Ованес Туманянай түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан октябриин 3-да ССР Союзай Ехэ театр соо болоо. Поэдэй ойе хүндэлэн тэмдэглэлгэдэ уран зохёолшод, эрдэмтэд, соёлой ажал ябуулагшад, үйлэдбэриин түрүүшүүл ерэжэ хабаадаба.

Суглаанай президиумдэ — Ойн баярай бүхэсоюзна комитедэй гэшүүд. Армениин КП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь А. Е. Кочинян, Армениин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. Х. Арутюнян, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Б. А. Мурадян гэгшэд һуубад.

Нүхэд Л. И. Брежнев, А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, И. В. Капитонов, Ф. Д. Кулаков, В. Н. Пономарев зал соо һуугаа.

Ойн баярай бүхэсоюзна комитедэй түрүүлэгшэ, поэт Алексей Сурков баярай суглаае нээбэ.

Социалис Ажалай Герой, уран зохёолшо Н. Тихонов, «Литературная Грузия» гэжэ журналай редактор Г. Цицишвили, поэдүүд Л. Первомайский, Х. Гулям суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

ҺАЙНДЭРТЭ ХАБААДАХАЯА БЕРЛИН ОШОБО

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй совет партийно-правительственна делегаци Германиин Демократическа Республикын тогтоһоор 20 жэлэй ойн һайндэртэ хабаадахын тула Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй ба Министрнүүдэй Соведэй уряалаар октябриин 3-да Берлин ошохоёо мордоо.

Тус делегаци: КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. А. Тихонов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй Оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо, Советскэ Союзай маршал И. И. Якубовский, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Белоруссиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Я. Киселев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Украинын КП-гэй ЦК-гай хоёрдохи секретарь И. К. Лутак, ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Е. М. Тяжельников, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй МГК-гай секретарь Р. Ф. Дементьева, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ ГДР-тэ байдаг элшэн сайд П. А. Абрасимов гэгшэдһээ бүридэнэ.

(ТАСС).

ГОЛ АНХАРАЛЫНЬ—ЭМХИДХЭЛЭЙ, ПОЛИТИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИДЭ

Улаан-Үдын Ленинэй ордентэ мяха-консервын комбинадай эхин партийна организацинуудта тоосоото-һунгалтын суглаанууд болožo байна. Колбасна болон консервын заводуудта, барилга-хабсаралгын управлениidэ, механическа цехтэ иимэ суглаанууд үнгэрэнхэй.

Партийна бюрогой тоосоото элидхэл зүбшэн хэлсэхэ зуураа, эндэхи коммунистнууд табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ абаһан социалис уялгануудай дүүргэлтын дүн согсолжо, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлдэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой ямараар дүүргэгдэжэ байһанда гол анхарал табина. Мүн энэ талаар бии байһан дутагдалнуудые элирүүлжэ, дары усадхаха хэмжээнүүдые хараална.

Комбинадай колбасна заводой коллектив ажал хүдэлмэридөө горитой амжалтануудые туйлажа байна гэжэ суглаан дээрэ тэмдэглэгдэбэ. Заводой хоёрдохи хүдэлмэришэн бүхэн ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгээр табан жэлэй һүүлшын жэлдэ хараалагдаһан хэмжээндэ мүнөө хүрөөд байна. В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ коммунистнууд ябалсана.

Жэшээлхэдэ, КПСС-эй гэшүүн Елена Сопляковагай хүтэлбэрилдэг бригада комбинат соогоо түрүүдэ гаранхай. Ажал хүдэлмэридөө ехэхэн амжалта туйлаһанайнгаа түлөө Ленинэй орденоор шагнагдаһан коммунист Николай Аранзин мүнөө үедэ табан жэлэй һүүлшын жэлэй түсэбөөр ажаллажа байна.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, ВЦСПС-эй һүүлэй тогтоолтой танилсаад, колбасна заводой коллектив ленинэй ойн баярай Хүндэлэлэй грамотада, ойн баярай медальда хүртэхын түлөө мүрысөөндэ оролсобо. Тинхэ зуураа өөһэдынгөө арга боломжонуудые тооложо үзөөд, тэдэнэр алмаһан материалаараа ойн баярай үдэрнүүдтэ —1970 оной апрелиин 21, 22, 23-да продукци бүтээхэ гэжэ шиидэбэд. Энэ уялгаяа һаяхан болоһон тоосооно һунгалтын суглаан дээрэ коммунистнууд дахинаа лаблан мэдүүлбэ.

Продукциин шанар һайжаруулха, үнэ сэнгынь хямдаруулха арга боломжонууд тухай ехэ хөөрэлдөөн консервын заводой, үйлэдбэриин болон ветеринарна хиналтын таһагта үнгэрһэн суглаанууд дээрэ болобо.

Барилга-хабсаралгын управлениин коммунистнууд ажалшадай, илангаяа залуу хүдэлмэришэдэй дунда ойлгуулалмжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха тушаа тогтоһон байнад. Үзэл бодолой хүдэлмэриин һулаар ябуулагдадаг дээрэһээ барилгашадай дунда ажалай болон гүрэнэй журам, нийтын ёһо гурим эбдэхэ ушар үсөөн бэшэ үзэгдэдэг байгаа.

Энэ дутагдалые шэнээр һунгагдаһан партбюро саашадаа дабтангүй, харин дары усадхаха зэргэтэй гэжэ коммунистнууд заалһан байна.

Комбинадай цехүүдтэ үнгэрһэн тоосоото һунгалтын партийна суглаануудай абаһан тогтоолнууд соо партийна эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри һайжаруулха асуудалнууд гол һуури эзэлнэ. Гадна табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын тула, багша Ленинэй ойн баярые хүндэтэйгөөр угтахын тула тодорхой хэмжээ ябуулганууд хараалагдана.

Г. ХАРЧЕНКО.

КПСС-эй РАЙКОМОЙ ПЛЕНУМ

Партийно-политическэ мэдээсэл һайжаруулхын тула аймаг дотор һүүлэй үедэ горитой хүдэлмэри ябуулагдажа байна. «Дружба», «Улаан Оронго», «Коммунизм» колхозуудай, Ивалгын кондитерскэ фабрикын партийна эхин организацинуудта энэ шухала хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулагдана, ажахы болон предприятиин хүтэлбэрилэгшэд, политинформаторнууд олониитын дунда али бүхы асуудалаар мэдээсэл хэжэ байдаг. Иимэ сэгнэлтэ КПСС-эй райкомой пленум дээрэ «Партийно-политическэ мэдээсэлэй байдал ба тэрэниие саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» элидхэл хэхэдээ, партиин райкомой секретарь И. Я. Сыщук үгэһэн байна. Гэхэтэй хамта энэ хүдэлмэридэхи дутагдалнууд тухай нилээд хөөрэлдөөн болобо. Илангаяа газетэ, журнал тараалга, нёдондо муугаар эмхидхэгдэһэн бэлэй. Элидхэл тушаа юһэн хүн үгэ хэлээ.

А. НАГАСЛАЕВ.

Гусиноозерск хотын культурын байшангай үргэн хэрэлсы өөдэ хүн зон олоороо гарана. Тэдэнэй дунда колхозно байгуулалтын хүмүүжүүлһэн хүнүүдые: малшад, механизаторнууд болон мэргэжэлтэдые, колхоз байгуулхын түлөө түрүүшын тэмсэлдэ жагсаһан үбгэд, хүгшэдые, Сэлэнгын аймагай табан колхозой түлөөлэгшэдые харанабди.

Жаргалантын, мүнөө Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой делегадууд хамтаран ерэбэ. Хэдэн арбаад жэлэй туршада энэ колхозые толгойлжо ябаһан Дагба Доржиевич Очиров, энэ артелиин партийна ударидагша Тогоошо Данзанович Данзанов, тэдэнтэй хамта ажал хэрэгээрээ алдаршаһан һаалишад, хонишод, механизаторнууд зэргэлэн ябалсана. Үшөө нэгэ бүлэг колхозн игууд — Жамса Бальжинимаевич Ванкеев түрүүтэй Юрөөгэй колхозн игууд, Социалис Ажалай Герой Пылжит Жалсанова, КПСС-эй XXIII съездын делегат, суута хонишон Бутыд Батуева, үнинэй малшан Сосор Очирович Дамбаев эндэ ябалсана. Иигэжэ колхоз бүхэнэй делегадуудые тэндэхи түрүү хүнүүдээрнь заатагүй танижа байхадаа, баяр, омог түрэжэ, эдэмнай агуу багша Ленинэй үүсхэһэн хамтын ажалаар хүмүүжэн урга һан хүнүүд лэ гэжэ досоогоо шэбшэнэ һэмди.

Аймагай колхозн игуудай суглаанда колхозуудай эрхим хүнүүд суглараа: 228 делегат аймагай колхозуудай 4367 гэшүүдые түлөөлөө. Делегадуудай дунда Социалис Ажалай хоёр Герой, орден, медальнуудые зүүһэн 132 хүн, 52 хүн ВДНХ-да хабаадаһан, 29 хүн ВДНХ-гай медальнуудта хүртэһэн юм.

Сэлэнгын колхозууд эдэ хүнүүдые колхозой шэнэ Уставай проект тухай үгэ хэлэхыень эндэ эльгээһэн байна. Тэдэнэр бүгэдөөрэн суглаанда эдэбхитэйгээр хабаадаа.

Суглаанай эхилхэһээ урдахана, энэ болож о байһан ушар тухай хэн һэм даа нэгэ иимэ жэшээ хэлэжэ, тэрэнэй гол удхые тайлбарилһан юм: хүнэй ургажа, ехэ болоходо — шэнэ хубсаһа оёдог; тэрээн шэнги колхозууд ургажа, бэхижэжэ, хуушан хубсаһаниинь багадаад, шэнэ, уужам хубсаһан хэрэгтэй болоо. Тиигэжэ демократическа үг заншалдаа үнэн сэхэ парти болон правительствамнай колхозой шэнэ Жэшээтэ Уставай проектые зүбшэн хэлсэхэ хэрэгтэ хүдөөгэй олон миллион ажалшадые хабаадуулба.

Имагтал энэ, хүдөө ажахын артелиин шэнэ Уставай проектые зүбшэн хэлсэлгэдэ олониитэ колхозн игуудые хабаадуулха гэһэн, партиин хараа шугам Сэлэнгын аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Л. Н. Соктоевой элидхэл дотор эли харагдаа.

— Колхозой түрүүшын Жэшээтэ Устав болбол колхозн игууд-ударниигуудай Бүхэсоюзна II съездһээ хойшо хүдөөдэ болоһон экономическа, социальна гүнзэгы хубилалтануудтай таарахаяа болёо. Тиимэһээ КПСС-эй ЦК-гай мартын (1965 он) пленум дээрэ шэнэ Жэшээтэ Устав зохёохо ба колхозн игуудай III съездтэ бэлэдхэхэ гэжэ хараалагдаа һэн. Партиин Центральна Комитедээр байгуулагдаһан, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневээр толгойлогдоһон комисси колхозно байгуулалтын дүршэлые согсолхо, колхозой шэнэ Жэшээтэ Уставай проект зохёохо талаар ехэ хүдэлмэри хээ, — гээд элидхэлшэ тэмдэглээ.

Саашань нүхэр Соктоев колхозой Жэшээтэ Уставай проектын удха тухай, хүдөөдэ болоһон хубилалтануд тухай тогтожо, мүнөөнэй Уставые хубилгаха шалтагаануудые дурдан хэлээ. Манай ороной, республикын колхозуудай бодото байдал дээрэ колхозно байгуулалтын ургалта ба хубилалтые, Ленинэй кооперативна түсэбэй бэелэн мандаһые харуулаа.

— Мүнөөнэй колхозууд урдынхидал бэшэ юм. Тэдэ эмхидхэлэй ба экономическа талааараа бэхижээ. Мүнөө үе сагай техникын үндэһэ һуури дээрэ техническэ талаараа түгэс зэбсэгжээ,— гээд элидхэлшэ онсолон тэмдэглэбэ. — Жэшээлхэдэ, 1959 оной эхиндэ орон доторнай 3,6 миллион гэхэ гү, али 1940 онойхиһоо 5 дахин олон трактор, 580 мянган комбайн гэхэ гү, али 3-һаа үлүү дахин, 11.000 мянган гэхэ гү, али дайнай урда тээхиһээ 5 дахин олон ашаанай автомобиль хүдөө ажахыда хүдэлөө. Мүн манай аймаг дотор 628 трактор, 157 комбайн, 220 ашаанай автомашина болон бусад олон машина, зэмсэгүүд түүлэгдэнэ, Дунда зэргээр нэгэ колхоздо 90 трактор, 30 автомобиль хүртэнэ.

Колхозн игуудай Бүхэсою... съездые угтуула...

ХАМТЫН АЖАЛАЙ ХҮГЖЭ...

(Сэлэнгын колхозн игууд хүдөө ажахын артелиин Жэшээтэ ... проектые нэгэн дуугаар һайшаагаа)

Полинуудай ургаса дээшэлнэ, малай ашаг шэмэ ехэ болоно, энээнтэй хамта хүдөө ажахын продукци абалга, гүрэндэ худалдалга ехэ болоно. Гэбэл, 1968 ониие аймаг дотор 1940 онтой сасуулбал, һү абалга 2-һоо үлүү дахин, үндэгэ — 10,7, нооһо—3.5 дахин ургаа, ороохо таряа абалга 1953 ондо 84 мянган центнер байгаа һаа, 1968 ондо — 412 мянган центнертэ хүрөө.

Артелиин ажахын олзо жэл бүри ургана. 1950 онтой сасуулбал, 1968 ондо колхозой мүнгэн олзо доход 12 дахин ургаа гэхэ гү, али бүхыдөө 5631 мянган түхэригэй болобо. Дунда зэргээр нэгэ колхоз 1776 мянган түхэригэй продукци жэл бүри абана.

— Колхозуудай экономикын ургалтые үндэһэ болгон, гүрэнэй үдэр бүриин туһаламжын ашаар хүдөө тосхоной түхэл шэнжэ, таряашад малшадай ажаһуудал үндэһөөрөө хубилаа,— гээд элидхэлшэ хэлэбэ. — Хүдөөдэ үйлэдбэриин барилганууд, үндэр гоё байшан гэрнүүд, һургуулинууд, клубууд, библиотекэнүүд, үхибүүдэй саадууд, эмшэлгын, худалдаа наймаанай эмхинүүд олоороо бодоо. Электрын гал, радио, телевидени, хэблэл гэхэ мэтэ зүйлнүүд айл бүхэнэй ажаһуудалайнь шухала хэрэгсэл болонхой.

Нүхэр Соктоев колхозуудай хамтын суглаан дээрэ Уставай проектые зүбшэн хэлсэлгэдэ колхозн игуудай ехэ эдэбхитэйгээр хабаадаһаниие тэмдэглээ. Иимэ суглаануудта хоёр мянгаһаа олон хүн хабаадалсажа, Уставай проектдэ оруулхаар олон дурадхалнууд, һанамжанууд хэлэгдээ.

Аймагай колхозн игуудай түлөөлэгшэдэй суглаан дээрэ эгээн түрүүлэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түлөөлэгшэ, Сэлэнгэдэхи колхозно хүдэлөөндэ хабаадагшадай нэгэн — Норбо Галсанович Бадмаев үгэ хэлээ.

Тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

— Шэнэ Устав дотор урданайхиһаа ехэ олон гаршагууд бии болонхой. Ганса энэ ушар олон юумэ хэлэжэ үгэнэ. Гэбэл, колхозуудай хамтын ажал ургаа, орёо болоо. Энэ хадаа манай колхозой жэшээ дээрэһээ элитээр харагдана. Артелиин анха бии болоходо, 60 айл 40 плугтай байгаа һэмди. Харин мүнөө 110 трактор (условно), 28 комбайн, олон тоото автомашина, бусад орёо оньһон техникэ колхоздомнай бии. Тиимэһээ колхозой техникые ашагтайгаар хэрэглэхэ тухай Уставай зохихо гаршагтань хэлэгдэхэ зэргэтэй.

Энэнь тон зүб. Юуб гэхэдэ, трактор болон комбайнуудые, мүн бусад техникэ, механизмуудые зүбөөр хэрэглэхэ ушар техническэ асуудал байхаһаа гадна, политическэ удха шанартай ха юм. Хүдэлмэришэн анги колхозно таряашадта мүнөө үе сагай техникые жэл бүри олоор үгэжэ, хүдөө ажахын продукци ехээр абаха хэрэгтэ хубитаяа нэмээнэ. Тиимэһээ техникэ һайнаар ашаглаха гээшэ хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно таряашадай хоорондохи холбоое бэхижүүлхэ аргануудай нэгэн мүн.

Нүхэр Бадмаевай энэ хэлээшые «Эрдэм» колхозой делегат, дүршэлтэй механизатор нүхэр Дылыков дэмжэбэ. Техникые гамтайгаар абажа ябаха, ашаглаха тухай ба тэрэниие эбдэһэнэй, гэмтээһэнэй түлөө харюусалга даалха тухай тэрэ хэлээ. Энэ асуудал тушаа Сэлэнгын аймагай түрүүшын тракторист, түрүүшын МТС-эй директор, колхоз байгуулагшадай нэгэн Цыретор Найданович Найдановай үгэ ехэ һонирхолтой байгаа. Машина техникэ ашагтайгаар хэрэглэхэ гээшэ холын хараатай гэжэ бидэнэр үшөө хамтын ажалай эхиндэ гүнзэгыгөөр ойлгоо һэмди. Мүнөө минии залуу нүхэдтөө захиха юумэн гэхэдэ, хүдэлмэришэд ба таряашадай нэгэдэлэй һүлдэ болохо балта хадуур хоёрой барисаае мартангүй ябаарайгты гэхэ байнаб гэһэн үгэнь халуун альга ташалгаар угтагдаа.

Суглаан дээрэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Р. С. Бадмаев үгэ абаад, Загастайн түрүүшын коммунаһаа эхилһэн энэ артелиин түүхые харуулаад, мүнөө энэ ажахын ямар ехээр хүгжэһэниие бодото баримтануудаар гаршалаа. Һүүлээрнь эндэхи колхозн игуудай һанамжа, дурадхалнуудые хэлэжэ үгөө. Жэшээлхэдэ, айл бүхэн хэды малтай байхаб гэһэн асуудалые нийтын ажалда хэр зэргэ хабаадалсаһаарнь шиидхэхэ; тиихэдэ колхозой газар дээрэ ажаһуудаг колхозой гэшүүнбэшэ хүнүүд колхозн игуудһаа үсөөн мал үмсэдөө бариха тухай, тиихэдэ колхозуудай бригада, отделенинүүдэй соведүүдэй эрхэ түлөөлэлгые үргэдхэхэ, тодорхойлбол, зэмэтэй хүнүүдтэ донгодолгоһоо эхилээд, нийтын зөөридэ хохидол хүргэһэн ушарта хуулиин ёһоор харюусуулха хүрэтэр хэмжээнүүдые абаха гэжэ шэнэ Уставта хараалаа һаа, зүйтэй байгаа. Мүн колхозуудай кадрнуудые бэлэдхэхэ тухай бодомжолхо шухала. Дээдэ һургуулинуудта, мүн техникумүүдтэ колхозуудай правлениин зууршалгаар һурагшадые абаха ба тэдээндэ стипенди үгэхэ тухай Устав соо хэлэгдээ һаа, һайн байгаа. Тиигэбэл хүдөө ажахын мэргэжэлтэдээр дута... гүйһөө гадна. Тии... хоз холын хараа... лэй. Үшөө нэгэ... «Габьяата колхоз... зэргэтэй хүнүүдтэ... гохо тухайшье бо... бэшэ һэн.

— Нийтын ажа... хэнэй үнэн сэхээр... шэ хуушанайшье, ... тавай гол эрилт... партсъездын нэрэ... легат, мал адуул... нимаевич Гомбоев... нарин нягтаар са... рүүн һайнаар а... ажалда шударгы... хандаха гэһэн удх... хозник бүхэнэй ба... байдалай эшэ үнд...

Нүхэр Гомбоево... сын нэрэмжэтэ ... С. О. Дамбаев ... хозник бүхэнэй ... бол бүхы колхоз... тын эрхэ нүхэ...

«Эрдэм» колх... Семенов үгэ аба... хулжаха, архи ти... ган ааша гаргаха... тухай хэлээ.

Колхозуудай ... лаан дээрэ Карл ... колхозой түрүүлэ... лай Герой Ж. Б. ... нэй нэрэмжэтэ ко... гуулагшадай нэгэ... КПСС-эй Сэлэнгын... хи секретарь В. С... обкомой бюрогой ... кын арадай хина... рүүлэгшэ Б. С. С...

Сэлэнгын колх... иигэжэ тогтообо:

Колхозой Жэшээ... тые һайшааха. Мү... дэ оруулха һанам... колхозн игуудай рес... ференциин, Колх... союзна III съезды...

В. И. Ленинэй ... лэй ойн, Колхозн... на III съездын хү... социалис уялга... дүүргэхын түлөө, ... шагналнуудые аба... нигуудай социалис... үргэнөөр дэлгэрүү...

Колхозн игуудай ... конференциин деле... һунгагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: суглаанда хабаадагшад (зүүн гарһаа) Ленинэй нэрэм... үнинэй гэшүүд Н. Бадмаев, И. Рябов, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ... Арьяева, Л-Х. Батуева, Б. Батуева, П. Жалсанова, С. Чултумова гэгшэд ... үедэ.

И. БАЛДИРО...

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ХАНИ БАРИСААНАЙ АША ҮРЭ

СОФИ. (ТАСС). Болгариин хүгжэлтэдэ, илангаяа гадаадын худалдаа наймаанда Советскэ Союз шиидхэхы туһа хүргэдэг гэжэ БКН-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Болгариин гадаадын худалдаа наймаанай министр Л. Аврамов «Земедельско знаме» газетэдэ бэшэнэ. Совет орон мүнөө манай гадаадын худалдаа наймаанда нэгэдэхи һуури эзэлнэ гэхэ гү, 54 процентнь тэрэнэй хубида хүртэнэ.

НРБ-гэй экономикые Советскэ Союзай экономикотой бүри нягта холбоотой болгохо хараа бодол бэелүүлэгдэжэ үргэлжэлхэ гээд 1971—1975 онуудай арадай ажахын түсэб зүбшэхэдөө хараалагдаһан байна.

СЭВ-эй XXIII тусхай сессиин шиидхэбэринүүд НРБ Советскэ Союз хоёрой хоорондохи экономическа харилсаае улам үргэдхэхэ, бүри нягта болгохо, хүгжөөхэ байна гээд статья соонь саашадаа хэлэгдэнэ.

СОЦИАЛИС ОРОНОЙНГОО АША ТУҺАДА

БЕРЛИН. (ТАСС). Хүдэлмэришэн, таряашанай республикын 20 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан, городууд болон хүдөө нютагуудые бүри болбосон түхэлтэй болгохын түлөө бүгэдэ арадай мүрысөөнэй дүн һаяхан гаргагдаа. ГДР-эй ниислэл хото -Берлинэй ажалшадай уряагаар энэ мүрысөөн 1968 оной январьда эхилһэн юм.

Мүрысөөнэй үедэ үхибүүдэй саадууд ба яслинууд, гэр байранууд баригдаа, харгы татаха ба һайжаруулхын тула нилээд ехэ юумэн хэгдээ, мүн бусадшье хүдэлмэри бүтээгдээ. Мүрысөөндэ эрхим дүнгүүдые туйлаһан республикын 100 гаран хото, городуудай районууд, общинанууд шагнагдаба.

ВЕНГРИИН ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮГЖЭЛТЭ

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Венгриин Арадай Республика дотор промышленна 90 шэнэ барилга мүнөө хэгдэжэ байна. Химическэ, энергетическэ, ашагта малтамалай, металлургическа промышленностиин предприятинуудай барилгада онсо анхарал хандуулагдана.

Тэдэнэй олонхинь 1970—1972 онуудай үеэр ашаглалгада оруулагдаха юм. Орон дотор жэлэй туршада нефть абалга 1,1 миллион тонноор, байгаалиин газ 1,6 миллион кубометрээр нэмэхэ, электрын элшэ хүсэн 1400 мегаваттаар дээшэлжэ, пластмасса үйлэдбэрилхэ шухала түүхэй эдэй хэмжээн хоёр дахин нэмэжэ, искусственна утэгжүүлгэ 600 мянган тонно нэмэжэ, 16000 тонно болохо.

ГАДААДЫН ОРОНУУДТАЙ НАЙМАА ЕХЭЭР ХЭНЭ

ВАРШАВА. (ТАСС). Барилгада, мебель бүтээлгэдэ, промышленностиин бусад һалбаринуудта хэдэ хэрэглэгдэдэг, һайн шанартай, хямда сэнтэй материал модон плиткэ үйлэдбэрилхэ түхеэрэлгэ гадаадада ехээр гаргажа худалдадаг гүрэнүүдэй нэгэн юм.

Польшын энэ продукциие СССР, Болгари, Румыни, Турци ехээр худалдан абадаг байна.

Мэргэжэлтэдэй тоолон үзэхэдэ, Польшын түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаһан предприятинууд бүхы дэлхэй дээрэ үйлэдбэрилдэг нимэ продукциин 10 процентые бүтээн гаргана.

Чехословакиин Арадай Республикын таряашад энэ жэлдэ ороохо таряанай баян ургаса хуряана.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэнисэ хуряалга.

ЧТК—ТАСС-ай фото.

ОКТЯБРИИН 5—БАГШАНАРАЙ ҮДЭР

ХҮНДЭТЭЙ АЖАЛ, ХҮНДЭТЭЙ НЭРЭ

Дэлхэй дээрэ олон мэргэжэл бии ааб даа. Зүгөөр багшын мэргэжэл эгээл һайн һайхан мэргэжэлнүүдэй нэгэн байһаниинь дамжаггүй. Юундэб гэхэдэ, багшанар гээшэмнай дэлхэй дээрэхи эгээл үнэтэ юумэндэ — хүүгэдтэ бүхы наһаяа зорюулдаг ха юм.

Арадай гэгээрэлэй хүтэлбэрилэгшэд һайндэрэй урдахана ТАСС-ай корреспондентнүүдтэ иигэжэ мэдээсэбэ.

СССР-эй гэгээрэлэй министрэй орлогшо Ф. Г. ПАНАЧИН.

— Хөөрөөгөө тоонуудһаа эхилхэм. Хоёр миллион хахадһаа дээшэ багшанар мүнөө манай орон соо хүдэлдэг. Тэдэнэр 50 миллион шабинарые һургана. Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ 77 багша хүртэнхэй. СССР-эй правительствын орден, медальнуудаар 300 мянган багшанар шагнагдаһан байна. Габьяата багшын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ 30 мянган, «Арадай гэгээрэлэй отличник» гэһэн нэрэдэ 233 мянган хүн хүртэнхэй. Багша гээшэмнай гансал ном заагаад, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулаад һуудаггүй бшуу. Хэдэн арбаад мянган багшанар СССР-эй Верховно Соведэй, союзна республикануудай, нютагай Соведүүдэй депутадууд байдаг. Хэдэн зуугаад мянганиинь пропагандистаар хүдэлнэ. Манай орон доторхи гүрэнэй 47 университет, 208 институт, 411 училищи багшанарые бэлдэнэ. Гэхэтэй хамта энэ жэлэй сентябриин 1-дэ 180 мянган залуу мэргэжэлтэд түрүүшынгээ хэшээл үнгэргэбэ. Эдэниие уташье хүндэшье замай угтажа байһаниинь элитэ. Хүүгэдые һургахын тула өөһэдөө саг үргэлжэ һураха, эрдэм ба техникын һүүлэй туйлалтануудые мэдэдэг байха, оронойнгоо политическэ ба олониитын байдалые ойлгохо шухала. Совет багшанар тусхай конференцинүүдээр, мэргэжэл дээшэлүүлгын институдуудаар, семинарнуудаар дамжуулан шэнэ юумэнүүдые ойлгожо абана.

СССР-эй Педагогикын эрдэмэй академиин президент В. М. ХВОСТОВ:

— Академиин эрдэмтэдэй гол зорилгонуудай нэгэн гэбэл, залуушуулые Ильичэй захяа заабаринуудай үндэһөөр, тэрэнэй ажабайдалай, ажал ябуулгын жэшээ дээрэ хүмүүжүүлхэдэнь һургуулинуудта туһалха ёһотой болонобди. Илангаяа мүнөө, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн улам ойротожо байхадань, багшанарта туһалха гээшэ бидэнэй хүдэлмэриин гол удха болоно.

Манай Академи Ставрополиин хизаарай багшанартай хамта «Дунда һургуулиин дээдэ классуудай һурагшадай үзэхэ В. И. Ленинэй зохёолнуудай суглуулбари» бэлдээ.

Түүхээр, обществоведенеэр, литератураар, мүн ондоошье предмедүүдээр дээдэ классуудай һурагшадай үзэдэг Ленинэй зохёолнууд хрестомати болгогдонхой.

«Хүмүүжүүлгэ ба һуралсал тухай В. И. Ленинэй заабари» гэһэн суглуулбари багшанарта туһаламжа болгон хоёрдохёо хэблэгдэхэнь «Һурагшадта В. И. Ленин тухай», «Литература заалгада хабаатай В. И. Ленинэй һургаалнууд», «Ленин тухай темэ түүхэ заадаг багшын ажалда» ба бусад зохёолнууд хэблэгдэн гараха.

СССР-эй Гэгээрэлэй министерство ВЛКСМ-эй ЦК-тай хамта гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй научно-практическа конференцинүүдые һаяхан Москвада, Ставропольдо зарлажа, агууехэ ойн урдахана һургуулинуудай бэелүүлхэ зорилго зүбшэн хэлсүүлээ. 1970 ондо хараалагдаһан ленинскэ педагогическа уншалгануудта 100 мянган багшанар хабаадаха юм.

«Гэгээрэл» гэдэг мэдээжэ хэблэлэй бааза дээрэ «Педагогика» гэжэ үшөө нэгэ хэблэлэй тогтоогдоһон тухай мэдээсэбэл, уншагшадта һонирхолтой байха бэзэ. Энэмнай научна монографинуудые, багшанарта туһалха номуудые, мэдээжэ совет ба гадаадын багшанарай зохёолнуудай суглуулбари ба шэлэгдэмэл зохёол... шалгын учебнигүүдые хэблэдэг байха.

Гэгээрэлэй, дээдэ һургуулинуудай, научна эмхи з... хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай түрүүлэгшэ Т. ... КОВСКАЯ:

Совет багшанарай ажаллахада зохид байдал, бэе... амаралта хангалга—манай профсоюзай гол зорилго бол...

Багшын ажалые эмхидхэлгэдэ мүнөө гол анхарал ... на. Профсоюзай бүхы эхин эмхинүүд иимэ уялга дүүр... га-конкурснууд энэ хүдэлмэри эмхидхэлгэдэ ехэ туһ... формо болонхой. Иимэ хэмжээ ябуулга һуралсалай те... рэгсэлнүүдые нэбтэрүүлэн ажаллаха эгээл зохид арга ... үйлэдбэриин эстетикын гоё гурим хараалан зохёохо ... һална.

Хүдөөгэй багшанарта онсо анхарал хандуулагдада... лин хүлһэн городой багшанарайхитай адли болгогдо... жэ. Тэдэнэй байдал улам бүри һайжаржа байдат. Жэшэ... сал Россин Федерациин хүдөөгэй багшанарта жэл бүри ... ган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра үгтэдэг. ... Мордовиин АССР-эй хүдөөгэй 450 багша шэнэ байра... на. Энэ жэлэй найма һара соо Москвагай областиин ... тэй багшанар байрануудые абаба.

Багшанар зунайнгаа амаралтын үедэ һайнаар ... жэлдэ гэгээрэлэй хэдэн мянган хүдэлмэрилэгшэд са... аргаламжын газарнуудта, аяншалга-экскурсиин бааза...

...Арадай гэгээрэл тухай Совет засагай түрүүшын ... нэгэн соо бэшэгдэһэнэй ёһоор, Арадай багша, «арюун ... дэтэй ажалдаа» ехэ амжалта туйлахыешни хүсэнэбди ... нүүдээр багшанарай һайндэрые оромнай угтана.

...РАДАЙ БАГШАДА—АЛДАР СОЛО!

...НШЬЕ—ШИНИИ, ШАБИНАРШЬЕ—ШИНИИ...»

...ургуд буряадай ...поэтессэ Цырен-...доровагай шүлэг ...таа. Дэмышье аб-...һан удхатай. Юуб ...Буряадай АССР-эй ...багша Намсалмаа ...ада зорюулагдан-

...ганнуудай шэмэг ...йон «Наран» ха-...һаан сэдьхэлтэ зо-...һан нютаг урда ...һан юм һэн. Эндэ ...стон үсөөн тоото ...аруулһалаад, хэдэн ...тижээжэ, сэдьхэл ...тайбан һуудаг бэ-...914 оной хатуу шэ-...эдэнь үшөө нэгэ ...эхэ, эсэгэеэ ...байна. Энэхэн ба-...ынь хажууда ...шомбог-шомбог хү-...хэбтэхыень хараха-...һан зөөлэхэн хоо-

...най аяар арбаад ...түрөө хүрэтэр нэрэ-...байһанынь тааруугүй ...а-ан, басагандаа ...нэрэ үгэхэмнайб? —

гээд, һамган руугаа эрьехэдэнь:

— Үглөөгүүр зүүн хүршымнай Дулма басаган ороходоо, «Намсалмаа» гэжэ нэрлээд ошоо һэн. Таба наһатай хүүгэнэй үгэһэн нэрээр нэрлэхэмнай бэшэ гү? — габэ.

Эсэгэнь хүхюутэйгээр миһэрэн:

— Болоо, болоо. Тиигэбэл, басагамни Дондогой Намсалмаа гээд ябаг даа. Һайхан нэрэ байна. Һайхан ябадалтай хүн болоһойш даа, — гээд, басагаяа нэгэ таалаа һэн.

...Тэрэ гэһээр нилээд олон жэл үнгэрөө. Агуу ехэ Октябриин революци ажабайдалые үндэһөөрнь хубилгажа, улад зондо эрхэ сүлөө олгоо. Багша Ленинэйнгээ ударидалга доро буряад зон жаргалта байдалаа зохёожо эхилээ юм. Хаа-хаанагүй һургуулинууд нээгдэжэ, үзэг бэшэг гээшые оройдоо мэдэхэгүй үгытэй буряадуудай үри хүүгэд эрдэм бэлигэй оньһо шудалжа эхилээ.

Намсалмаагай абын хүсэл одоошье бэелжэ, басаганиинь ажал хэрэгээрээ суурхажа, зондоо хүндэтэй хүн болоо.

Багша... Дэлхэй дээрэ ажамидардаг хүн бүхэн ухаан бодолдоо тахижа, бүхы наһан соогоо һайн һайханаар һанажа ябаха багшатай байдаг. Партын саана һуужа үзөөгүйшье хүнүүд ажабайдалай һайн талыень харуулжа, зүб харгыда оруулһан гү, али шадаха зэргээрээ туһа хүргэһэн аха нүхэд, түрэлхид, танилайнгаа заримые багшамни гэжэ тоолоно ябадаг. Тиимэһээл дуратай багшынь нэрэ һургуулиин шабинарта юунһээшье үлүүгээр һанагдадаг шуу.

Намсалмаа Дондоковна олохон хүнүүдэй багшань юм. Гушаад онуудһаа хойшо һургуулиин үхибүүдтэ биологи заажа, энэ предмедтэ хүүгэдые дурлуулжа ябана гүбэ даа. Хэжэнгын больницын ахалагша врач Семен Цыреторов, физикын эрдэмэй кандидат Намжил Чимитдоржиев, ветеринар Евдокия Жамсаранова, артистнар Цыремжит Уладаева, Елена Санжимитыпова, арадай гэгээрэлэй отличник Анна Жамбалова, Хэжэнгын совхозой директор Цыбан Рабданов, РСФСР-эй габьяата багша Ц. Санжиева — наһатай багшын шабинарые үшөө саашань тоолоожол, тоолоожол байхаар. Һурагшадынь мүнөөшье хүрэтэр багшаяа хүндэлхын ехээр хүндэлжэ, урин зохидоор һанажа ябадаг ха юм.

Мүнөө Намсалмаа Дондоковна пенсидэ гарабашье, һургуулитаяа хахасажа шадаагүй.

— Үхибүүдһээ оройдоо һалажа шадахагүй хүн хаб. Хэшээлдээ орохо бүхэндөө ямар бэ даа, гоёожо хэлэхэдэ, баяртай мэдэрэлдэ абтагшаб. Үхибүүдые үнэхөөрөө мэдэхэгүй юумэнтэйнь танилсуулжа, ойлгуулжа үгэхэ гээшэ ямаршье жаргалһаа ехэ жаргал ха юм, — гээд, заримдаа хөөрэдэг. Энэнь бүхы наһаяа үхибүүдтэ зорюулһан ёһотой багшын үгэнүүд ха юм. Үхибүүдые зүбөөр хүмүүжүүлхэ пангин хэрэгые бүхы хүсэ шадалаа гамнангүй хамтааран хэжэ байһан нүхэдынь «Арадай гэгээрэлэй отличник», Буряадай АССР-эй габьяата багша Намсалмаа Дондоковна Дондоковагай һайхан ажабайдалдань амжалта хүсэхэ зуураа, ута наһа наһалжа, удаан жаргал эдлэхыень үнэн зүрхэнһөө хүсэнэ гээшэлди!

Н. НАМСАРАЕВ.
РСФСР-эй һургуулиин габьяата багша.

Хэжэнгэ.

...най орон доторхи һургуулиин багша хадаа арад зоной ...ехээр хүндэлдэг, эгээл шухала мэргэжэлтэдэй нэгэн болоно".

[Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэһөө]

НЭГЭ ХЭШЭЭЛ

— Аша-та Ленин... Ле-ни-нэй а-ша-нар,— гэжэ багша үзэглэн уншажа, басаганай һубэлгэн ухаатай байһандань баярлана.

Тэрэ бэшэ юумэн тухай асууханаа гадна, Ленин тухай һонирхолтой хөөрөө дэлгэнэ. Һурагшад үзэглэлөө саашань һэхэжэ, багша Ленинэй дүрэ зураг харана.

— Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ой ойртожо байна,— гэжэ багша тодорхойлно. Уданшьегүй хонхо жэнгиржэ, хэшээл дүүрэбэ.

Класс соо абяа шэмээгүй. Мүнсэгэрхэн толгойтой хүбүүд, үһээ богонихоноор тайруулһан басагад үзэглэл баринхай һуунад. Нэгэ зариманайнь шэхэндэ дуулдахаар шэбэнэн уншахада, багша Мария Гармаевна Цыденова:

— Үхибүүд, аалиханаар, аман соогоо үзэглэжэ уншагты,— гэжэ хэлээд, тэршээ, томоогүй нэгэ хүбүүнэй хажууда ошоно. Энэ хүбүүн аяар холын Түнхэнһөө һураха интернат һургуулида ерэнхэй. Малша хүнэй үрэ.

— «А-ша, А-ша-та» гээд унша, — гэжэ хүбүүндэ багша заабарилна.

Багша самбарай хажууда ошожо:

— Үхибүүд, шагнагты. А-ша-та гэжэ юун бэ? А-ша гээшэ хэн бэ? — гэжэ асууна.

Тэрэ дары хүбүүд, басагад эбтэйгээр гараа үргэнэд.

— Бидэ Ленинэй ашанар гээшэбди,— гэжэ нэгэ басаган харюусана.

Буряад ороной аймаг бүриһөө интернат-һургуулида һурахаяа ерэһэн үхибүүд дурата дурагүйгөөр үзэглэлөө хаана. Юуб гэхэдэ, энэ хэшээл илангаяа һонирхолтойгоор үнгэрөө бшуу.

Сэбэрхэнээр хубсалһан үхибүүд классһаа гарана. Һургуулиин коридор соо Мария Гармаевнае РСФСР-эй габьяата багша Хандама Дугаровна Дамдинова угтажа:

— Зай, хэшээл хэр үнгэрбэб?— гэжэ асууна.

— Яһала һайн. Ленин тухай хөөрэлдөөбди. Үхибүүд аргагүй һонирхоо,— гэжэ багша харюусана.

— Зүб да, зүб. Хэшээлнүүдые иигэжэл үнгэргэхэ хэрэгтэй,— гэжэ Хандама Дугаровна дэмжэбэ.

Тэрэнэй иигэжэ хэлэхэдэ, залуу багшын сэдьхэлдэ баярай мэдэрэл түрэбэ...

Зураг дээрэ: (нэгэдэхи) М. Г. Цыденова нэгэдэхи класста хэшээл үнгэргэжэ байна, (хоёрдохи) РСФСР-эй габьяата багша Х. Д. Дамдинова.

Д. БАТУЕВ.
Авторай фото.

...бгэн багшын юрөөл

ЗУРАГЛАЛ

...Валентина Терешко-...этэ үйлсэ. Адре-...ээ, үбгэн багша Батор ...оробоб. Дүп сагаа ...һэн һаруул уужам ...хониной годон шэр-...эн, хуушарад гэһэн ...агуур үргэн стол ...р сагаан шарайтай ...шьеб бэшэжэ гү, ...уутараа, олбог шэр-...болзон бодожо, хоёр ...шаанайнгаа хормой-...адэл гээд, дээшэнь ...тожо, намайе эсэгэ ...и золгожо амаршаа-...ю гаража һуухыем ...имэ һэр-мэр гэнги, ...гэхэнөөр хүдэлнэ. ...һонюушархан һура-...энь, хамаг шүдэ-...сайбалзана. «Дала ...наймай»,— гээд до-... Гансал тэрэ саарһа ...адаа, нюдэнэйнгоо ...үүгээдхинэ... Сто-... дүтэлжэ һуухыем-...ьс баясан зүбшөө-

...бүтээл дээрэ һуу-...саарһа гуурһыень ...ө барингүй һураад-

...а хүдэлмэри, — гээд, ...ан һагад хэлэбэ.

...а соо обоо хүбөө

...улам саашань ...ууужа, намтар, яба-...хөөрэлдэбэб.

...к—1918 ондо Ханда-...аймаг) нютагтаа тэ-...наһатайдаа багшал-...ргөө — үсэд шанга ...ри; үдэшэндөө өөхэн ...он доро—элидхэл, ... Багшалхын хэ-... 5-дахи армиин эдэ ...дивизионой. Сэлэн-...волюционно комитэ-...нгэмжэтэ нюурай ...эжэ, улаантанда, пар-...ри тэргэ, буу зэбсэг ...рэхэ газартань хүр-... атаман Семеновой ...э залуушуулые та-...ада эсэргүү идхалга ...эрэгүүдынь бүгэдэ ...ентнүүдээр аржытар

...а баһал ажал, тэмсэ-... Залуу багша ревкомой хүтэлбэри доро ажаллажа, Сэлэнгын аймаг дотор 20 гаран һургуули, Сэлэн-Дүүмэ һууринда багшанарай профсоюзна эмхи, арадай байшан байгуулалсана. Өөрөө эрхим һайнаар багшалжа, республикын конкурсдо түрүү һуури эзэлнэ. Хэблэлдэ олон элидхэл, статьянуудые толилуулна, үгытэйшүүлбатрагуудай курса эмхидхэн ударидана.

Тиигэжэ түлэг дундаа орооод хүдэлжэ байтарнь, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ дайн эхилжэ. Михаил хүбүүнтэеэ тэрэ совет сэрэгшэдэй түрүү зэргэдэ жагсана...

Һүүлээрнь багшынгаа ажалда дахинаа бусан орожо, айхабтар ехэ эдэбхи эрмэлзэл гаргана.

Олониитын ажал хүдэлмэридэ абьяастай шударгыгаар оролсоно. Бүхы дээрээ 40 жэл соо багшална. Эдэнниень шата шатаарнь дэлгэрэнгыгээр бэшэхэ болоо һаа, ёһотойл ажалай баатаршалгын үльгэр домог болохо байна. Тэрэ Загарайн, Хэжэнгын аймагуудта хүдэлхэдөө, хорёод жэл соо бүхы аймаг, республика дотороо эрхим һайн үрэ дүн харуулһан. Мүн долоон жэлэй һургуулинуудта директорээр үни удаан саг соо ажаллаһан, агитаторай, нютагай Соведэй, мүн бэшэшье олониитын даалгабаринуудые магтаалтай һайнаар дүүргэһэн, хүн зоной дунда ехэ хүндэтэй, суутай ябаһан байна. Өөрөө энээн тухайдаа хөөрэжэ үгөөгүйшье һаань, үнэмшэлгэ, документнүүд дээрэһээ яаха аргагүй элирнэ.

Суггаа хүдэлһэн нүхэдынь, заалгаһан шабинарынь Улаан-Үдэ, Кабанск, Загарай, Хэжэнгэ, сэрэгэй частьнуудһаа, мүн бэшэ бэшэ газарнуудһаашье үбгэн багшадаа амаршалга, баясхалангаа мүнөөшье ходол хүргэжэ эльгээхэ байна.

Игэжэ, «арадай гэгээрэлэй тариалан дээрэ» үни удаан саг соо, амжалта түгэсөөр хүдэлжэ гараһанайнгаа түлөө Батор Махатов Ленинэй, Ажалай Улаан Тугай орденуудаар шагнагдаһан, габьяата багшын нэрэ зэргэдэ хүртэһэн.

— Батор Прокопьевич ехэ ута, һониншье зам гаталжа гараһан байналта даа.

— Хари даа.

— Михаил хүбүүнтнай хаанаб?

— Москвада сэрэгэй академи дүүргээ юм. Мүнөө подполковник, сэрэгэй инженер... Замбуулинда хабаатай хүдэлмэри бүтээлсэнэ бэзэ,—дарууханаар миһэрнэ. Тиигээд дам саашань уламжалуулан хөөрэлдэһөөр байтараа, нүгөөдэ Валентин хүбүүнэйнь эрдэмэй кандидат болоһые, гурбан басагадайнь багшын мэргэжэл шудалһые, бага басаганайнь врачай диплом абаһые һананаб... Тиигээд үбгэжөөл ашанараа тоолоожо ороно, ойрын сагта гушан ашатай болохоёо байһанаа баяртайгаар мэдүүлнэ.

— Хүнэй ганса хүбүүн һэнби. Нигэжэл гансаһаа газар дүүрэжэ байналби даа. Ажал хүдэлмэриин абьяас олоһон, оролдоһон, үнэн сэхээр ябаһан хүн гээшэ арад зондоо аша туһа хэжэ, Совет засагай, Коммунис партиин халуун тэдхэмжэ үргэмжэдэ, алдар солодо хүртэдэг байна. Энээндээ ехэ омогорходог хүм... Мүнөөнэй залуушуул, багшанар-мэргэжэлтэд бүришье һайн һайхан байдалтай, гүн ехэ жаргалтай. Зүгөөр жаргалдаа дашуурбал, нэрэ хүндэеэ бууражашье болодог юм. Энээниел һэргылхэ шухала. Энээн тухай залуу нүхэдтөө, шабинартаа, үхибүүдтээшье захиха байнаб,— гэжэ үбгэн багша юрөөн һагад хэлэбэ.

Тиигээд дала наһанай дабаа гаталһан үбгэн багшын мүнөө үедэ юу хэжэ байһан тухайнь халта һонирхоходомни, тэрэ өөрынгөө хоёр боти ном, мүн социально-экономическа, түүхын, этнографиин болон арадай аман зохёолдо хабаатай хэблэгдээгүй олон материалнуудые намда харуулба. Тиихэдэнь бүришье ехээр омогорхон баясаа, ёһотой багша хүн хаям гэжэ ойлгоо һэм.

Дэбтэр соогоо бэшэжэ абаһан арадай аман зохёол—олон дуу, юрөөлнүүд соонь нэгэ иимэ мүрнүүдые оложо уншабаб:

Хада газарта
Харгы гаргажа,
Хамаг зондо
Ухаа оруулжа.
Уула газарта
Уһа гаргажа.
Олон зондо
Ухаа оруулжа ябагты!

Арадай энэ юрөөл эдлэһэн, атаархама һайхан ажабайдалай зам гаталһан хүн өөрөө. Батор Прокопьевич мүн болоно гээшэл даа.

Р. ЦЫБИКОВ.

Социалис Ажалай Герой

Цокто НОМТОЕВ

БАГША СЭДЬХЭЛДЭМ

Абын һургаал залгуулан,
«А» үзэг танюулан,
Агтын жолоо барюулһан,
Аянай эхиндэ гэшхүүлһэн,
Хэтэдээ намда тодохон,
Хэжэнгын һургуули
зүрхэндэм.
Бага наһан ахирхан,
Багшын һургаал заяахан,
Олон эндүү зайлуулан,
Огторгой өөдэ залажа,
Номон шэнгеэр харбаһан,
Нютагайм багша сэдьхэлдэм
Һургуули багша хоёроо,
Һанан, һанан хүндэлжэ,
Һаруул зулынь хододоо,
Һанаандааш, ажалдааш
бадараажа,
Һурша шэнгеэр
зурыдаг һаа,
Һайхан байгаа хэтэдээ!

ТОО, БАРИМТА

...1968—69 оной һуралсалай жэлдэ рес-...ай арадай гэгээрэлэй эмхи зургаанууд, ...колхоз, совхоз болон промышленна пред-... һургуулинуудай материальна баазые ..., бүгэдэ ниитын һуралсалые һайжаруулха, ...лай шэнэ программада орохо талаар ...эри хэһэн байна.

...мүнгэ зөөри һомолһоной ашаар 2168 ... һураха һургуулиин долоон шэнэ гэр ба-... колхоз, совхоз болон леспромхозуу-...р 5112 үхибүүдэй һураха һургуулиин хо-... шэнэ гэр, арба найман интернат-һургуу-...иин наһа хүсөөдүй үхибүүдэй байха най-...ургаанай байшан, спортивна арбан зал, ... найман мастерской, багшанарай байха ...ригданхай.

...ю гадна Загарайн, Хорнин, Сэлэнгын, За-... болон бусадшье аймагуудта бэлэдхэлэй ...үргэнөөр ябуулагдана. Жэшээнь, Зага-...та ниитэ зоной хүсөөр 1040 үхибүүдэй ...һургуулиин дүрбэн типовой байшан, хаша-... гэр, спортивна хоёр зал, һуралсалай ...рской, хүүгэдэй хоёр саад болон багша-...һа хорин байра баригдаһан юм.

...нымнай һургуулинуудай һурагшад хү-... хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Арбан зургаа мянганһаа үлүүтэй үхибүүд колхоз болон совхозуудта хүдэлһэн байна. Һурагшадай ашаар 317 гектар талмайда хартаабха, 151 гектар талмайда овощ, 718 гектар талмайда куузику ургуулагдаһан. Зунай үедэ һурагшад 65 мянган центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэһэн, 300 мянган толгой хонидые хайшалһан, 180 мянган толгой шубуу үдхэһэн жэшээтэй.

Һаяшаг республикын Гэгээрэлэй министерствын Коллеги болон багшанарай профсоюзай областной комитедэй Президиумэй хамтын суглаан боложо, һургуулинууд хоорондо ябуулагдаһан социалис уялгануудай дүүргэлтые хаража үзөө.

Нэгэдэхи һуури Загарайн аймаг, хоёрдохи һуури Хорнин аймаг, гурбадахи һуури Сэлэнгын аймаг эзэлээ.

Социалис мүрысөөндэ Загарайн аймагһаа Ацагадай найман жэлэй ба Шулуутайн дунда һургуулинууд; Хориһоо Кульска эхин, Хориин найман жэлэй ба Хасууртайн дунда һургуулинууд; Сэлэнгэһээ Ново-Селенгинскэ дунда һургуули; Мухар-Шэбэрһээ Суулгын дунда ба Октябрьска найман жэлэй һургуулинууд; Захааминһаа Михайловскын дунда ба Хужарай найман жэлэй һургуулинууд; Улаан-Үдэһөө 3-дахи, 20-дохи, 42-дохи болон 8-дахи һургуулинууд онсо шалгараа.

ЗОНДОО ХҮНДЭТЭЙ

Дамбаева Татьяна Дагбаевна Ахын хүн зондо хүндэтэй багша. Тэрэ эрхим ажалаараа Буряадай АССР-эй габьяата багшын нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Мүн ордендоршье шагнагданхай. Татьяна Дагбаевна Дамбаева хэшээлнүүдээ хододоо һайн бэлэдхэлтэйгээр, шадамар бэрхээр, үндэр хэмжээндэ үнгэргэдэг юм.

Т. Д. Дамбаева Орлигой сомоной Соведэй депутадаар хэдэн дахин һунгагданхай. Т. Д. Дамбаева 24 жэл соо эхин һургуулида багшална.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. Д. Дамбаева.

П. ЖУЖАЕВАЙ фото.

Орлиг.

БАГША ТУХАЙГАА ҮГЭ

МАРТАГДАШАГҮЙ ЮМ!

Һургуулиин алтан богоһые анха түрүүн алхажа ороһоноо, арадай багшада заалгаһанаа хэншье мартадаггүй бэзэ даа.

Намда, жэшээнь, Дээдэ-Торнин эхин һургуулида нэгэдэхи классһаа дүрбэдэхи класс хүрэтэр Андрей Будажапович Сырма Базаровна Будажаповтан багшалһан юм. Эдэнэр ямар урин һайханаар бидэниие үгтаа һэн бэ! Энэнь бидэнэй сэдьжэ соо хэтэ мүнхын дурасхаал болон үлөө.

Тэрэ балшар бага үедөө хамаг юумэ һонирхожо ябагша һэмди. Һургуулиин вечертэ байлсаха гү, али пионерэй лагерьташье ошохо болоходоо аргагүй баясагша һэмди... Ямарханшье ушарта түрүүшымнай багшанар маанадай һанаае ехэ элихэнээр ойлгон, таажа, сэдьхэлэймнай гүн соо сэсэг ургуулагша һэн; гансашье маанадайнгаа дунда бэшэ, мүн нютагай, хүн зоной дунда угаа ехэ ажал ябуулдаг, хүндэтэй, суутайшье байгаа. Энэнь баһал хожомой хожом үльгэр жэшээ болоожо үгөө һааб даа.

Үшөө онсо ушар юуб гэхэдэ, багшанарнай арадай аман зохёолтой, Буряадай уран зохёолшодой бүтээлнүүдтэй бидэниие анха түрүүн амта үзүүлэн танилсуулжа, айхабтар ехэ һонирхол үүсхээ һэн. Энэнь, жэшээнь, эрдэмтын замда орохо хэрэгтэмни хожомоо намда угаа туһалаа юм.

Юрэдөө, түрүүшынгээ багшанар тухай һайн һайханаар дурдаха гээ һаа, барагдашагүй юм бээз даа.

Мүнөөдэрэй энэ һайндэрөөр дашарамдуулан, Андрей Будажапович Сырма Базаровна хоёрто гүн сэдьхэлэй баяр баясхалан хүргэжэ, ажабайдалдань зол жаргал, ажал хүдэлмэридэнь ехэ амжалта хүсэнэб.

С. ЧАГДУРОВ,
багшанарай институтай түүхын болон хэлэ бэшэгэй факультедэй декан, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат.

БАЯСХАЛАНТАЙБ

Үүлэгүй сэнхир номин тэнгэрээр аяншалан ябаһан наран нам тээшэ ямаршьеб даа урин дулаахананаар энеэбхилэн байхадал гэнэ. Арадаа арһан сүүмхэеэ үргэлэнхэй, зүүн хотон тээшэ шаг-шууяа табилдан ябаһан нүхэдэйнгөө хойноһоо шумууһанаар гэшхэлэгдэээг һэн. Сентябриин нэгэн. Энэ үдэр юун гэһэн ехээр хүлеэгдэдэг гээшэ һэм! Түрэл колхоздоо туһалжа, һургуулидаа орохоёо хүсэшэһэн хүбүүд, басагад хэдэн үдэр урда тэз саашадаа яажа һураха тухайгаа зүбшэн хэлсэдэг байгаа. Эндэ Федора Алексеевна тухай үгэ хүүр заатал һаа гараад лэ орхихо.

Федора Алексеевнагай хёрхо хурса нюдэн, эрилтэ ехэтэйгээр хандаһан үгэнүүдынь сэдьхэлыемни хүлгүүлдэг һэн. Юундэб гэхэдэ, тэрэ хэзээдэшье һурагша бүхэндөө тон эрилтэ ехэтэй бэлэй. Тэрэнэй үгэ бүхэн сэдьхэл зүрхэ нэбтэлэн ороходол гэдэг һэн.

Би нэгэ ушарые оройдоошье мартахагүйб. Мүнөө һанахадам, тоо бодолго намда дан тиимэшье бэлээр ойлгогдодоггүй байһан байна. Уран үгын урасхалда һамааржа ябаһан үедөө бага зэргэ тоо бодолго тухай мартагдадаг байгаа. Тиихэдэнь Федора Алексеевнагай нюдэн урин дулаахананаар миһэлзэн, ямаршьеб даа, таагдашагүй бодол, мэдэрэлээр холин, тоо бодолго заагүй ойлгохол һэнта гэжэ идхаха. Саашадаа хэн болохо тухаймнай дүй дүршэл ехэтэй багша үни хада бодомжолжорхинхой, иигэжэ хөөрэжэ һуудаг һэн.

Алтан намарай хаһа ерэжэ, набшаһад хойно хойноһоо һубаран, эрбээхэйдэл элин халин авлихан газарта унана. Би, сэдьхэл зүрхэеэ дэбэрэн байһан дуушадай нэгэн. Үнэндөө, тоо бодолгоор балайшье бэрхэ бэшэ байһан һурагшань, олые үзэһэн багшынгаа гүн удхатай үгэнүүдые сэдьхэлдээ мүнөө хүрэтэр хадагалжа ябадагби.

Багшын үдэр! Энэ үдэрөөр Бэшүүрэй аймагай Шэбэртын дунда һургуулиин багша Федора Алексеевна Цыбиковада баяр баясхалангай үгэнүүдээ хүргэхэ хүсэлэнтэйб. Нүхэр Цыбикова гушаад жэлэй туршада таһалгаряагүй багшаар ажаллажа, хэдэн олон мэргэжэлтэдые һурган гаргаа гээшэб! Ерээдүйн, һайн һайхан тухай үргэлжэ бодомжолжо ябадаг хүн. Ута наһатай, удаан жаргалтай ябахыетнай, хүндэтэ Федора Алексеевна, һурагшадайтнай нэгэн гүн сэдьхэлһээ хүсэнэл.

Ц. ХАМАЕВ.

МАНДА МЭДЭЭСЭБЭ

ХОРИ

Мүнөө жэлэй багшанарай үдэрые манай аймагай һургуулинууд бултадаа шэнэ, типовой байшангуудта орожо угтаа. Энэ гансахан багшанартамнай баяртай ушар бэшэл даа. Юундэб гэхэдэ, тэрэнһээ уламжалан, залуу үетэниие һургаха арга боломжонууд ехэ болоно, элдэб техническэ хэрэгсэл ашаглагдана, һуралсалай элдэб кабинедүүд эмхидхэгдэнэ. Эдэ бүгэдэ һургуулинуудай шэнэ программада, факультативна һуралсалда оролгые түргэдхэхэ бшуу. Иигэжэ аймагтамнай хүдэлжэ байгаа 8 дунда, 7 найман жэлэй, 13 эхин, 1 хүдэлмэришэн залуушуулай һургуулинууд энэ һуралсалай жэлые шэнэ байшан соо эхилээ.

Аймагтамнай шэнэ һургуулинуудые бодхолго багша Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе угтуулан эхилһэн ехэ хэмжээ ябуулгануудай бэелэлэй нэгэн болоно.

Тиихэдэ октябриин 4-дэ Кульска эхин һургуулиин анхан бии болоһоор 100 жэл гүйсэбэ. Энэ баярта ушарые аймагаймнай олониитэ халуунаар угтаа, хүдэлмэрилэгшэдые амаршалжа, дабхар һайндэрыень тэмдэглэлсэжэ байна. Тус һургуулида ажалиараа эрхим багшанарай коллектив хүдэлдэг. Тэдэниие Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум Хүндэлэлэй грамотаар шагнажа, бүри урмашуулба.

Тобшолон хэлэбэл, аймагаймнай багшанар ойн жэлэй һуралсалда эрхим дүн туйлаха гэһэн социалис уялга абаад, эршэмтэй ажаллажа байнхай.

Н. ОЧИРОВА,
айМОНО-гой инспектор.

ЗАГАРАЙ

Манай Загарайн аймагай олонхи багшанар түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Бэлиг шадабаряа хурсадхажа, мэргэжэлээ дээшэлүүлхые оролдоно. Мүн һургуулинуудые үргэдхэхэ талаар аймаг доторнай зарим тэды ажал хэгдээ, саашадаашье хэгдэхэнь мэдээжэ.

Жэшээнь, Ново-Ильинск тосхоной гудамжануудаар яаралгүйхэн алхалаа һаа, Хандагатайн леспромхозой үүсхэлээр баригдаһан, 320 үхибүүдэй һураха шэнэ һургуули заатагүй һайхашаан харахат. Уужам салуу спортивна зал соонь шамбай шандааһалиг үхибүүд оройдоо ямаршье хүнэй атаархамаар барилдажа, хаба шадалаа туршалсажа байдаг. Һубэлгэн үхибүүдэй эмхидхэһэн хизаар ороноо шэнжэлгын музейн экспонадуудые хаража, пионерскэ таһалгатай ба В. И. Ленинэй музейтэй танилсажа һонирхохот, зүрхэ сэдьхэлээ ханахал байхат.

Ганса эндэхин иимэ һайхан үүсхэлтэй гэжэ гү? Үгы даа. Мухар-Тала, Тарбагатайка гэжэ һууринуудай үхибүүд, багшанар, олон тоото түрэлхид энэ зүн ехээр баясаһан юм. Ушар гэхэдэ XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой үүсхэлээр шэнэ һургуули эндэ баригдажа, Тарбагатайка һууринайхид бишыхан үхибүүдээ гэртээ дүтэ һургаха аргатай болоо. Мүн Мухар-Талын 120-ёод үхибүүд нэгэ халаанда һурадаг болоо.

Гадна Шулуутайда 540 һурагшын һураха шэнэ һургуули баригдаа. Классуудынь уужам һаруул, дулаан, түгэс түхеэрэгдэнхэй. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үүсхэлээр 120 үхибүүдэй һураха эхин классуудай һургуули баригдажа, колхозой правлени түрэлхидэй баяр баясхаланда хүртэһэн байна. Шабар гэжэ һууринда зуун үхибүүдэй байха саад, 320 үхибүүдэй һураха һургуулиин гэр бодонхой.

Сэхыень хэлэхэдэ, жэлһээ жэлдэ ажабайдалнай һайжаржа, үхибүүднай олошорно. Тиимэ дээрэһээ үе сагайнгаа эрилтые зүбөөр ойлгожо, бэлиг шадабаряа, ухаан мэргэжэлээ үдэр бүри нарижуулжа, үхибүүдээ коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ уялгаа мартаха ёһогүйбди.

Д. ЛАВРЕНТЬЕВ.
Загарайн аймгүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагай даагша.

АРАДУУДАЙ АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ ХАНГАХА НАЙДАМТАЙ ЗАМ

Эб найрамдалые хамгаалха Советскэ комитедэй түрүүлэгшэ Н. С. ТИХОНОВТЭЙ хөөрэлдөөн

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко «Уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ тухай» асуудалые Советскэ правительствын үмэнэһөө, Польшын Арадай Республикатай, Монголой Арадай Республикатай, Болгариин Арадай Республикатай, Румыниин Социалис Республикатай, Чехословакиин Социалис Республикатай хамта ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXIV сессиин үзэмжэдэ табиһан байна. «Химическэ болон бактериологическа зэбсэг зохёон үйлэдбэрилгэ, сугларуулгые хорихо, тэрэниие үгы хэхэ тушаа конвенци баталха тухай» асуудал ООН-ой сессиин үзэмжэдэ мүн лэ табигдаа.

Эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй түрүүлэгшэ, «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреат Н. С. Тихонов ТАСС-ай корреспондент С. Шишковтой хөөрэлдэхэдөө, эдэ дурадхалнууд ООН-ой сессиин зүбшэхэ зүйлдэ оруулагдаа гэжэ сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэбэ.

Эб найрамдалай тала баридаг совет хүнүүд, манай бүхы арад хамаг оронуудай түрүү үзэл бодолтодтол адляар ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXIV сессиин хүдэлмэриие анхаралтайгаар адаглан хаража байна гээд Н. С. Тихонов мэдүүлээ. США-гай хархис бүлэгүүдэй, баруун тээхи сэрэгэй союзнигуудайнь ябуулдаг, хүн түрэлтэндэ хоро хохидолтой империалис политикые зайсуулха зорилготой эрид шууд, шэнэ хэмжээ абахыень хүлеэнэ.

Эб найрамдалда дуратай олон миллион зон мүнөө амгалан байдалай хуби заяан тушаа һанаата болоно. Эдэнэр Вьетнамда эсэргүү США-гай сэрэгэй ябуулгануудые болюулха, Израилиин ээрхэг добтолгын хойшолонгуудые усадхаха, араб гүрэнүүдтэ эсэргүү хорото ябуулгануудыень сүм болюулха эрилтэ бүри шангаар табижа байна. Европо түбидэ эб найрамдалай, аюулгүй байдалай энэ үндэһэ һандаргаха һэдэлгэ гаргагша ФРГ-дэхи шэнэ түхэлэй фашис этэгээдүүдэй улам гааран аашалжа байһан ушар эб найрамдалай тала барилгшадай һанаае мүн лэ зобооно. Европо түбидэ аюулгүй байдал хангахаар ёһо гурим тогтоохо тухай СССР-эй, социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудай хандалга илангаяа ехэ удха шанартай болонхой. Тиимэ ёһо гурим байгуулбал, Германиин үһөө нэхэгшэдэй урда, Европын картые хубилгаха гэһэн түсэбүүдтэ дабагдашагүй хаалта болохо һэн. Манай бүмбэрсэг дэлхэйн бусадшье районуудта аюулгүйн байдалай ёһо гурим бэелүүлхэ тон шухала байна. Ушар тиимэһээ ООН-ой сессиин үзэмжэдэ совет делегациин табиһан дурадхалые дэлхэйн олониитэ ехээр һонирхоо угтаа.

Ядерна зэбсэг яаралтайгаар бэлдэлгые болюулха, химическэ болон бактериологическа зэбсэгые обществоһоо зайсуулхын түлөө тэмсэлэй талаар эрид шууд хэмжээнүүдые абаха саг тулажа ерээ гээд Н. С. Тихонов үргэлжэлүүлбэ. Иимэ түхэлэй зэбсэгые хуули бусада тоолохо! Хойшолуулалтагүй шиидхэхэ ёһотой эдэ асуудалнуудаар байгша оной зун Берлиндэ болоһон эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблей һанал бодолоо эли тодоор, сэхэ руунь хэлэһэн байна. Энэ Ассамблейдэ уласхоорондын 56, дэлхэйн 100 гаран оронойнациональна 320 эмхи түлөөлэгдэһэн юм.

Уласхоорондын шахардуу шанга байдал һулаpуулха, арадуудай хоорондохи хүршэнэрэй харилсаа бэхижүүлхэ зорилготой ООН-ой дурадхалнуудые бидэнэр, эб найрамдалай тала баригшад, ходо эдэбхитэйгээр дэмжэдэгбди. ООН-до туһалха ассоциаци иимэ зорилготойгоор манай орондо байгуулагданхай. Эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитет, совет ниитын бусад эмхинүүд энэ ассоциациин хүдэлмэридэ али болохо аргаар туһалдаг.

Эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедтэ фабриканууд болон заводуудһаа, барилганууд дээрэһээ, совхозууд болон колхозуудһаа, ВУЗ-ууд болон һургуулинуудһаа, элдэб янзын мэргэжэлтэй, наһатай хүнүүдһээ олон бэшэг ба телеграмманууд ерэһээр. Манай Эхэ ороной гадаадын ленинскэ политика бэелүүлхэ, эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдал хангаха зорилгоор Советскэ правительствын, бусад социалис оронуудай оруулһан шэнэ дурадхалнуудые тэдэ бэшэгүүд, телеграмманууд соогоо халуунаар дэмжэнэ. Эдэнь манай бүхы арад түмэнэй, эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй һанал бодол болоно.

Дэлхэйн шэнэ дайе үүдхэхэ арга империалистнуудта олгохогүй, уласхоорондын шахардуу байдал һулаpуулхын түлөө, гүрэнүүдэй хоорондохи арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө тэмсэгшэ, эб эетэй байхые хүсэдэг бүхы хүнүүдые нэгэдхэхэ, элсүүлэн жагсааха хэрэгтэ туһалха гэһэн бүхы совет хүнүүдэй нэгэн һаналтай эрилтэнүүдые эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитет саашанхи ябуулгадаа хүтэлбэри болгохо байха гэжэ Н. С. Тихонов үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ.

СССР-эй, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай оруулһан тодорхой дурадхалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ ООН-ой Генеральна Ассамблейн сессиинхид харюусалгатайгаар хандаха бэзэ гээд эти гэнэбди. Эдэ дурадхалнууд—арадуудай аюулгүй байдал хангаха найдамтай зам болоно.

Арадуудай этигэл найдабариие ООН харюулха ёһотой. Дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдал хангахаар тодорхой, үрэ нүлөө ехэтэй хэмжээ хараалан бэелүүлхыень арадууд ООН-ой сессиһээ хүлеэнэ.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

ЯРУУНА

Нарһатын соёлой байшангай уран һайханай бүлгэмэйхид агуу ехэ багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн һайндэртэ зорюулжа горитойхон бэлэдхэл хэжэ байнхай.

Һаяхан аймагай соёлой таһагай хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлээр эмхидхэгдэһэн залуушуулай хоор үсэгэлдэртөө түрүүшынгээ репетици үнгэргэбэ. Энээндэнь Нарһата тосхоной залуу хүбүүд, басагад олоороо хабаадалсажа, бэлиг шадабаряа харуулһан байна.

Эдэнэрэй түрүүшын харалга байгша оной декабрь һарада үнгэргэгдэхөөр хараалагдана. Тиимэһээ мүнөө залуушуулай хоорто хабаадалсагшад бүри һайнаар, эдэбхитэйгээр бэлдэжэ байнхай.

А. ГРОМОВА.

УЛААН-ҮДЭ

Уржадэр нийслэл хотымнай авиаторнууд: Борис Рассадин, Станислав Иванов гэгшэдэй жолоодоһон адар томо «АН-24» гэһэн пассажирска самолет Улаан-Үдэ—Эрхүү—Улаан-Баатар гэһэн маршрудаар уласхоорондын агаарай замаар анха түрүүшынхеэ ниидэбэ. Энэ туршалгын ниидэлгые командир, үнинэй коммунист Сергей Мададаевич Тарасов хүтэлбэрилһэн байна.

Иигэжэ неделидээ хоёр удаа — среда, пятница бүхэндэ Улаан-Үдымнай аэропортһоо МНР-эй нийслэл хото Улаан-Баатар тээшэ зориһон агаарай замаар энэ онгосо ниидэдэг болохонь.

И. ХРАПУНОВ.

АХА

Һүүлэй жэлнүүдтэ «Коммунизм» колхозой түб — Балагта тосхондо байрын шэнэ гэрнүүд үдэр бүри шахуу ербылдэн бодхоогдожо, танигдахаар бэшээр хубилжа байна.

Тиин һаяшаг колхозой барилгашад 120 хүнэй багтаамжатай соёлой байшан шэнээр барижа ашаглалгада үгэбэ. Уралаар дулаасуулагдадаг энэ байшан уужам салуу фойе, харалгын залтай, мүнөөнэй түхеэрэлгэнүүдээр хүсэд хангагданхай.

Иигэжэ колхозой ажалшад ажалайнгаа һүүлээрхи сүлөө сагаа хүхюун сэнгэлигээр үнгэргэхэ дүүрэн аргатай болобо.

ТҮНХЭН

Аяар бүри хабар, май һарын дүүрэнтэжэ байха үеэр Ленинэй нэрэмжэтэ Хэрэнэй дунда һургуулиин ахалагша классуудай һурагшад Саяанай совхозой Харбайн отделениин арбан гектар талмайда куузику тарижа, зунайнгаа амаралтын үедэ үбһэ ногооень түүхэ, үһалхаар тусхай үйлэдбэриин бригаданууд боложо хубаарһан юм.

Тэрэ гэһээр нилээд саг үнгэрөө. Энэ хугасаа соо эдэнэр тэжээлэй баян ургаса абахын т... хон ажал хэһэн б...

Һаяшаг тус һургу... шад өөһэдынгөө тар... гурбан үдэрэй тур... дүүргэбэ. Эдэнэрэй... һан куузику нилээд... гаһан байжа, гектар... гээр 400 центнер ш... абтаба. Тиигэжэ һура... һан түсэбөө дүрбэ д...

Эндэ арбадахи кл... ша Надя Аюшеева... рилдэг бригадынхи... жалта туйлажа, сиси...

Л. Т...

. . .

Үнгэрөөшэ амар... Буряадай Хоца На... рэмжэтэ театрай за... Нина Токуренова, А... рова гэгшэд Орлиг... шангай дэргэдэ... уран һайханай бүл... далсагшадтай хамта... гайнгаа ажалшадта... концерт харуулжа б...

Концертын һүүл... тистнар харагшадта... баруунай ехэ ехэ х... даар гастрольдо... творческо ажал хү... гаа дэлгэрэнгыгээр... бэ. Удаань эндэ суг... тагайнгаа басагадта... баяр хүргэжэ, саша... татай ябахыень ю...

Х. ХА...

ХИЛЫН СААНАҺАА

РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

ГАЙХАМШАГ ҮДЭРЫЕ УГТУУЛАН

СОФИ. (ТАСС). В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулжа бүгэдэ арадай мүрысөө дэлгэрүүлэе гэһэн, ороной профсоюзай органууд болон эмхинүүдтэ хандаһан Болгариин профсоюзуудай Центральна Соведэй уряада харюу болгон, Софи хотын профсоюзай эмхинүүд ехэ программа хараалаа. Энээн тухай Софиин профсоюзуудай городской Соведэй түрүүлэгшэ М. Стойков «Труд» газетын хуудаһаар дамжуулан хөөрэбэ.

Мүрысөө эмхидхэхэ энэ хэрэгтэ түрүү предприятинуудай туйлаһан дүй дүршэлые шудалха ба дэлгэрүүлхэ хүдэлмэридэ гол анхарал хандуулагдана. Коммунис ажалай хүдэлөөндэ хабаадагша коллективүүдтэ апрель соо ленинскэ габшагай һара соносхогдохо юм.

Промышленна элдэб һалбаринуудтай предприятинуудта ухаалан зохёогшод ба уралан нарижуулагшадай туйлалтануудай харалга эмхидхэгдэхэ. Тэдэнэр В. И. Ленинэй түрэһэн ойн баярай үдэртэ зорюулжа ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые нэбтэрүүлһэнэй ашаар 26 миллион лев мүнгэ нэмэжэ оруулха уялга абаа.

Ойн баярай үдэртэ бэлдэхэдээ, олониитын дундахи соёлой болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри улам үргэдхэгдэхэ гээд М. Стойков тэмдэглэбэ.

Амжалтатай ябуулганууд

КАИР. (ТАСС). Египедэй агаарай-десантна подразделенинүүд далайн десантна отрядуудтай суг ябуулга хэжэ, Суэцкэ тохойн зүүн эрьедэ Рас-Матарма Рас-Малааб хоёрой хоорондо байһан израиль сэрэгүүдые октябриин 2-ой үглөөгүүр добтолоо гээд МЕН агентствын тарааһан мэдээсэлэй ёһоор ОАР-ай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

Энэ ябуулга хэгшэд израиль сэрэгэй командованиие ехээр гэнэдхээгээ, тэрэнэй амжалтануудынь «египет солдадуудай дайшалхы бэлэдхэлэй һайн байһые гэршэлжэ үгэнэ» гээд тэрэ тэмдэглээ. Тус ябуулгада хабаадаһан бүхы подразделенинүүд өөһэдынгөө баазануудта гэмгүй һайн бусажа ерээ гээд түлөөлэгшэ мүн лэ тэмдэглэһэн байха юм.

Америкын ядерна зэбсэг туршалгые буруушаана

ТОКИО. (ТАСС). Алеутска арлнуудта газар доро США-гай ехэ туршалга хэһые буруушааһан Японой Социалис партиин мэдүүлгэ тунхаглагдаба.

Токиодохи американ посольстводо СПЯ-гай түлөөлэгшэдэй октябриин 3-да дамжуулһан буруушаалга соонь ядерна зэбсэг хүсэдөөр хорихын тула США-гай правительствын зүгһөө хэмжээ абаха эрилтэ табигдана.

Газар доро США-гай хэһэн туршалга буруушааһан мэдүүлгэ Японой Коммунис парти мүн лэ соносхоо.

Эдэ туршалгануудынь япон арадай хүсэл эрмэлзэлые хараада абаагүй ябадал болоно гээд компарти сэгнээ. Киодо Цусин гэжэ агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Номгон далай шадар загаһа олзоборилдог япон загаһашадта эдэ туршалгануудынь нилээд ехэ хохидол ушаруулха байна гээд буруушаалга соогоо компарти зааһан байна.

Олон миллион зоной эдэбхи үүсхэл

БЕРЛИН. (ТАСС). Хорин жэлэй саана Германиин Демократическа Республикада бии болоһон, тэрэ үеэр оройдоо 25 мянган хүниие нэгэдхэдэг байһан ажалай эдэбхитэдэй үүсхэл арадай засагай жэлнүүдтэ олон миллион ажалшадай хүдэлөөн боложо хүгжөө. Энэ хугасаа соо шэнэ үзэл бодолтой, социалис шэнэ байдалай ёһо гуримтай, хамтын эрмэлзэл үргэнөөр дэмжэдэг хүнүүд ургажа, социалис шэнэ Германиин мүнөөдэрэй түхэл шэнжые, социализмын амжалтануудые шиидхэжэ байдаг болонхой.

Немец хүдэлмэришэн, таряашадай республикын бүхы хүн зоной хабаадалдаг, 20-дохи ойн баярай жэлдэ илангаяа үргэнөөр дэлгэрһэн олоной хабаадалгатай мүрысөөнэй дүн Берлиндэ гаргагдаа.

Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин ЦК-гай байшан соо СЕПГ-гэй ЦК-гай, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хүндэлэлэй 100 гаран тугууд республикын промышленностиин ба хүдөө ажахын эрхим коллективүүдтэ баяр ёһололой оршон байдалда барюулагдаа.

«Оберширее» гэжэ Берлиндэхи кабельна предприятиин ба «Плате» гэжэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин нэгэдэлэй үүсхэлээр энэ жэл дэлгэрһэн мүрысөөндэ эрхим үрэ дүн туйлаһан ГДР-эй 15 предприятида «Социалис ажалай предприяти» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоо.

Италидахи шиидхэгдээгүй асуудалнууд

РИМ. ТАСС-ай корреспондент Д. Степанченко иигэжэ дамжуулба:

Италида һуралсалай шэнэ жэл эхилээ. Һургуулинуудта орохо үхибүүдэйнь тоо 8 миллион 371 мянга болоо. Нийслэл хотодо, мүн ороной бусад хотонуудта хэшээлнүүдэй эхилһэн түрүүшын үдэрһөө шиидхэгдээгүй олон тоото асуудалнууд гараа. Пэн түрүүн олон һургуулинууд байраар дуталдана. Тэрээнһээ уламжалан, 2 миллион үхибүүд хэшээлнүүдтээ ябаха аргагүй байба.

Италиин һургуулиин учебнигүүд дан хүндэ сэнтэй юм. Үгытэйшүүлэй бүлэнэр номуудые худалдажа абаха аргагүйдэнэ. Үнэтэй сэнтэй учебнигүүд «олон миллион итальян бүлэнэрэй һанаае зобооно» гэжэ «Мессаджеро» гэжэ Римэй газетэ һаяхан тэмдэглэһэн байна.

У Танда бэшэг эльгээгдэбэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Израилиин ээрхэг түримхэй засагаархид Сириин хүдөө тосхонуудые һандаргана, арабай оронуудай газар дайдые эзэмдэжэ үргэлжэлһөөр гэжэ ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг Сириин түлөөлэгшэ ООН-ой Генеральна секретарьта эльгээһэн бэшэг соогоо заана.

Израилиин ээрхэг түримхэйшүүл 1968 оной сентябриин 18-һаа 1969 оной июлиин 13 хүрэтэр Голанска үндэрхэнүүдтэ эзэмдэгдэһэн Сириин арбан долоон тосхониие галдаһан гү, али ондоо аргаар үгы хэһэн байна гэжэ бэшэг соонь хэлэгдэнэ.

Израилиин засагаархид Голанска үндэрхэнүүдэй районуудһаа Сириин 115 мянган хүниие намнан гаргаха, Сириин городууд болон хүдөө нютагуудые һандаргаха, галдаха, эзэмдэһэн газараа колони болгохо зорилготой гээд бэшэг соонь хэлэгдэнэ.

Сиридэ, тэрэнэй зондо эсэргүү Израилиин зэрлиг ябуулганууд тушаа ООН-ой генеральна секретариин анхарал хандуулха зуураа, өөрынгөө уялгануудые ООН хүсэд дүүргэхэ ёһотой, Сириин газар дайдые израилиинхидэй эзэмдэн зонхилхо ябадал болюулха ёһотой гээд Сириин түлөөлэгшэ мүн лэ мэдүүлбэ.

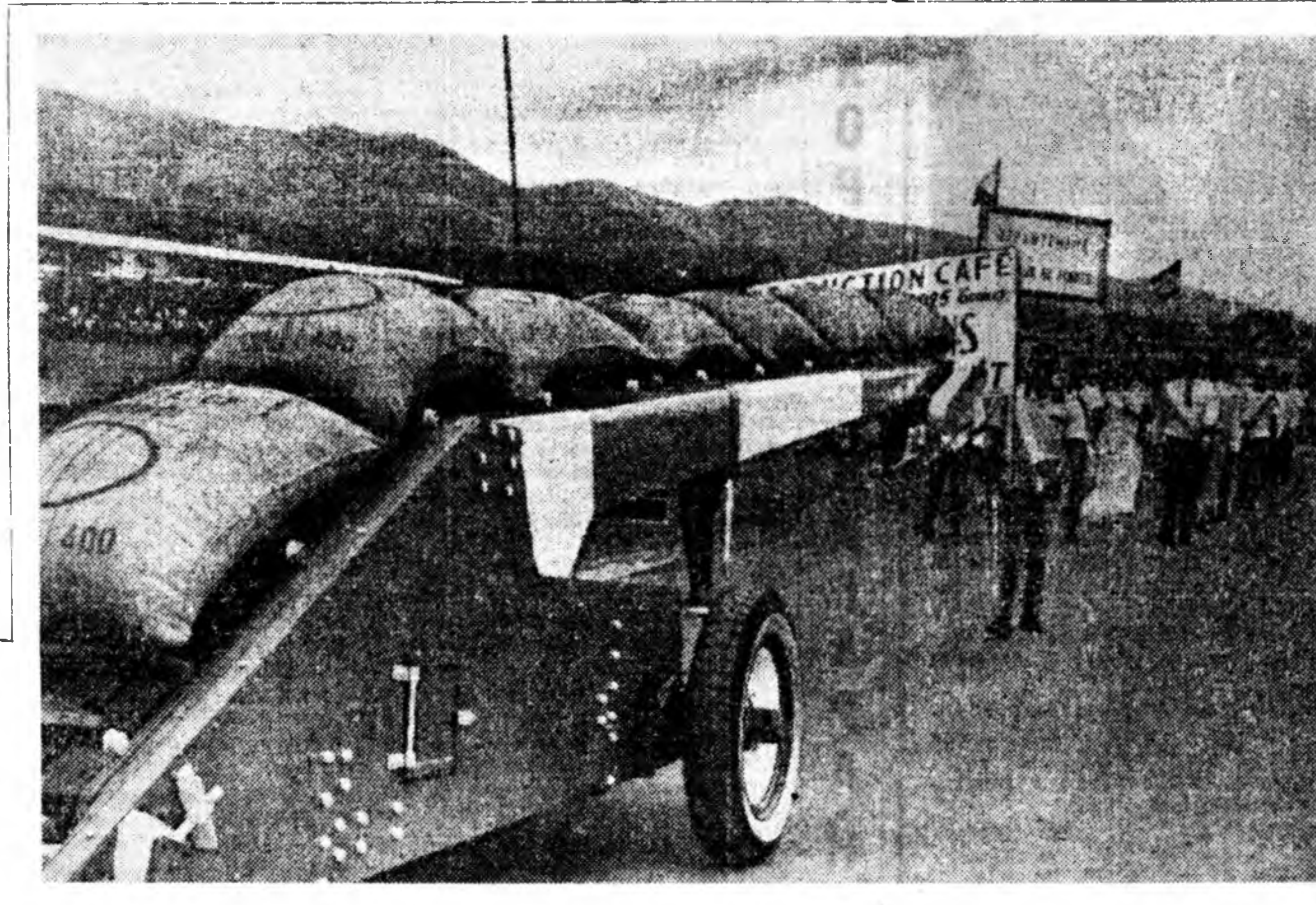
Экономическа дулдыдалгын үрэ хойшолонгууд

САН-ХОСЕ. (ТАСС). Гүрэнэй 5 мянган алба хаагшадые ажалһаань гаргаха гэһэн шиидхэбэри Никарагуагай правительство баталан абаа. Тиигэжэ олон мянган бүлэнэр үлэн хооһон байдалда орохо баатай болобо. Эдэ хүнүүдтэ салин хүлһэ түлэхэ мүнгэнэй гүрэндэ үгы дээрэһээ тэдэнэр гаргагдаба гээд соносхогдоһон байна. Гүрэнэй мүнгэгүй болоһон ушар юугээр тайлбарилагданаб?

Никарагуагай засагаархидай мэдээрһэнэй ёһоор, орон дотор алба налог гол түлэб түлэхэ ёһотой США-гай монополинууд Никарагуагай национальна баялигые ашаглажа байһанайнгаа түлөө налог түлэхэһөө арсаһан байна. Тиимэһээ гүрэнэй һанда мүнгэн орохоёо болёо бшуу.

А. А. Громыкын Канада ошоод байһан тухай

ОТТАВА. (ТАСС). Албанай хэрэгээр Канадада ерэһэн СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко Канадын Гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Шарп хоёр Канадын парламентын байшан соо октябриин 2-то хэлсээнүүдые хээ. Сэхэ руунь хөөрэлдэлгын оршон байдалда үнгэрһэн хэлсээнүүдэй үедэ СССР Канада хоёрой хоорондохи харилсаа холбооной мүнөөнэй байдал ба тэрэниие саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудаар, мүн уласхоорондын хэдэ хэдэн шухала асуудалнуудаар һанал бодолоо мэдэлсэһэн байна.

Бурундиин Республикын арад зон бэеэ даанхай байдалтай болоһоор 7 жэл болобо. Кофе хадаа ороной гол баялиг болоно. Эндэ жэл бүри 17—18 мянган тонно кофе хуряадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ороной кофе ургуулагшад продукцияа һайндэрэн демонстрацида гаргаад ябана.

ТАСС-ай фотохронико.

Цэхир мүрэн.
М. ЦЫДЕНОВЭЙ фотоэтюд.

ОКТЯБРИИН УЛАРИЛ ЯМАР БАЙХАБ?

Сентябрь һарада сагай уларил урда жэлнүүдтэ орходоо тогтуурингүй байба. Һарын түрүүшын хахадта зунайхидал дулаан, наратай, хуурай уларилтай байгаа. Республикымнай урда аймагуудаар сентябриин 10 болотор хүйтэрөөгүй, ёһотойл алтан намарай шэнжэ оронхой һэн.

Хоёрдохи хахадтань гэнтэ хүйтэржэ, республикымнай аймаг бүхэндэ хура бороо, хирмаг саһан ороо. Гурбадахи арбан хоногой туршада хүйтэрхэнь улам шангадажа, хойто аймагуудаар 5—10 сантиметр зузаанаар саһан орожо, һүниндөө агаарайнь температура 6—11 градус хүйтэрөө. Иигэжэ тогтуурингүй хүйтэн уларилай эхилһэнһээ үбһэ, таряа хуряалгын ажал горитойхоноор һаатаһан байна.

Намарай һүүлшын һара октябрьда сагай уларил ямараар эрьехэнь гээшэб? Октябрь соо уларил тогтуурингүй, урда мэтэ һэрюуншэг байхаар хүлеэгдэнэ. Һарын агаарай дунда зэргын температура урда аймагуудаар 2—5 градус, хойто аймагта 5—8 градус хүйтэн гэхэ гү, али хэмһээ 2-3 градусаар доошолхо юм. Энэ үе соо 10—25 миллиметр шииг нойтон унахаар хүлеэгдэнэ.

Октябриин 6—10-най, 15—19-нэй, 22—26-най үдэрнүүдтэ үүлэтэйшэг байха, шииг орохогүй. Бэшэ үдэрнүүдтэнь үүлэтэй, бага зэргэ няалдангир нойтон саһан унаха. Һарын 10—12-ой, 15—20-ной үдэрнүүдтэ баруун хойто зүгһөө секундын 10—15 метр хүсэтэй шанга һалхин буухаар багсаагдана. Гадна хоёрдохи табан хоногто агаарай температура 5—10 градус дулаархаар хүлеэгдэнэ.

Энэ октябрь һарын 19—23-най үдэрнүүдтэ һүниндөө 15—20 градус, үдэртөө 4—9 градус хүрэтэр хүйтэрхэ байна. Харин бэшэ үдэрнүүдтэнь агаарай температура һүниндөө 2—7 градус хүйтэн, үдэртөө 3 градус дулаанһаа 2 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

Октябрь һарамнай урда жэлнүүдэйхидэл һэрюуншэг байхаар багсаагдана.

Н. АФОНИНА,
гидрометобсерваториин директорэй орлогшо.

ФУ...

НЭГЭ БҮДЭРБЭ... ДОЛОО БҮДЭРХЭ...

Шүүгдэлгэ хүниие хэзээдэшье баясуулаагүй юм. Э... хэ гээшэмнай баһал элдэб янзын байжа болохо, мү... угтагдажа магад. Жэшээнь, гэнтын ушарал болоно... байха. Харин тиихэдэ «нэгэ бүдэрөө һаа, долоо бүд... алдажа шүүгдэжэ мэгдэхэ ушар баһал байдаг шуу. ... эндэ тэндэһээ гэршэ бэдэрһэнэй хэрэггүй. Энээндэ г... гэ».

Һаяшаган Волго шадарай городуудаар аяншалаад... най команда «хооһон сумаатай» бусаа гэжэ тэмдэглэ... хи гурбан командада аяар зургаан очко «бэлэглээ» ... шье һаа олон очко бэшэ гү? Харин эрхүүгэйхид, то... очкотой болоод нютагаа бусаһан байха юм.

Яахадаал иигэжэ дээрэ дээрэһээнь алдаха болоо... ёһотойт, түрүүшын ээлжээнэй уулзалгануудта (энэ з... гын» байдал мүнөөнэйхидэл адляар хүнэй сэдьхэл зобоо... тайгаар наададаг һэмнай. Харин мүнөө юун болоо гээ... аргагүй. Али «үглөөнэй эдиһэн үлэгүй» гэһэндэл, шада... дажархёо гээшэ гү?

Эдэ асуудалнуудта улаан-үдынхид. республикымн... дуратайшуул уржа үдэшэ харюу абаха һанаатай стади... һэн, радиоприемнигуудаа шангадхан шагнаһан байга...

Зай, уржадэрэй наадан ямараар үнгэрөөб гэжэ тоб... мэдээсэе. «Соколой» футболистнууд абаһаар лэ добт... Айлшадай добтологшод түрүүшын бүмбэгэ ворота ру... рэникень улаан-үдынхидэй вратарь В. Титов угтан бари... ээд харюугай добтолго эмхидхэхэ гээд ёһоор бираа... вайхид добтолхо үедөө булгааран шахуу улаан-үдын... хубида наадаяа эмхидхэнэ. Тэдэнэй добтологшод Ю. ... Шпитальный болон бусад ехэл нэтэрүүгээр, түргэ т... жо, талмайн эзэдэй хамгаалагшадые «мэхэлээд лэ» ур... ороно. Тиигэжэ наадanай наймадахи минутада айлша... «хэрэмые» сохом лэ абажа шадаха эрхэтэй байгаал ... гын» воротагай «аман дээрэ» хүл хөөрсэгэнөөнэй ... үедэ тэдэнэй добтологшо хоёр метрэй зайһаа воро... бүмбэгээ хиидхүүлжэрхилэй. Теэд яахаб, стадион з... хаагдаһандал абяа аниргүй, харин тэрэ добтологшо ... тархяа хоёр гараараа адхашанхай үзэгдэбэ. Спортдо ... мэ яһала болодог ааб даа. Эндэ, сэхынь хэлэхэдэ, ул... хамгаалагшад һанаһанда яашье хүрөөгүй. Гансал В. Р... нэй дундаһаа тодоржо, хамгаалагшын үүргые барагаар... дэ зүйтэй гээшэ ха.

«Сэлэнгын» футболистнар һаял мэдээ орсһондоо ... толго эмхидхэнэ, зарим үедэ айлшадай ялын талмай д... хан байдал тохёолдуулаадшье абаиа. Уулзалгын эх... минутын үнгэржэ байхада улаан-үдынхид талмайн у... дахи бүмбэгээ сохёо һэн. Теэд эдээнһээнь ямаршье ... Харин айлшад (ехэнхидээл 2—3 добтологшод) гэнтэ ... гэгшын добтолго эмхидхээд, талмайн эзэдэй хамгаа... жа гараад, халтад гэхэдээл вратарьтай нюурдалдаад ... гэжэл байтараа наадаанай 23-дахи минутада «Сокол... Ю. Смирнов түрүүшын бүмбэгэ сохижо оруулжарх... Айлшад урмашанхай, хүхюутэй. Зүгөөр вратарь В. ... эндэ бии гээшэ ха. Яахадааб гэхэдэ, воротаһаа гүйжэ ... гэ гартаа баринтаһан аад, тэрэнээ алдажархёо бшуу. ... хамгаалагшадшье зэмэтэй ха.

Удаань талмайн эзэд нэн түрүүн хайшан гээд ну... һэн зорилго сэхэ шиидхэхэ ушартай болобо. Тиигэ... добтолго эмхидхэбэ, холо холоһоо айлшадай ворота... абана. Иигэжэ байһаар манай добтологшо Ю. Кал... буугай һомон шэнги шангаар бүмбэгэ сохижорх... бэгэнь воротагай дээрэ сахыень дайраад, гэдэргээ ... саа һэн. Харин вратариинь байраһаашье хүдэлхэ з... Мүн лэ холохоноһоо Д. Бабичай сохиһон бүмбэгые ... тарь арай шамай барyа һэн. Удаань үшөө нэгэ бүмбэ... гэгшээр штанг тудаа. Хэдыхэн лэ хүргэ зайһаа, ... сантиметрэй зайһаа «Сэлэнгын» илалта туйлаха ү... байгаа бшуу. Оройдоол 2-3 сантиметр... Энээхэн за... гын» хуби заяан дулдыдажа байгаал даа. Һүүлэ... лангһаа үшөө хоёр дахин бүмбэгэ сохигдоо. Шанга ... шье хэгдээ. Үгыл аад, үгы. Бүмбэгэ орохо, сохигдо... Наадаанай түрүүшын хахадта 1:0 гэһэн тоо хубил...

Уулзалгын хоёрдохи хахадта «Сэлэнгын» футбол... бүри эршэдүүлһэн, добтолхы шэнжэтэйгээр эмхидх... Семеновой орондо А. Михнов наадаа. Наадаанай 66... «Сэлэнгын» футболист В. Орлов харюугай бүмбэгэ с... 1:1. Стадион урмашаһандаа, баярлаһандаа хүүежэ ... лээрнь команданууд тэнсүүшэгээр наадажа, уулзал... дүүрэ.

Удаадахи наадан манай стадион дээрэ октябри... Тэрэ үдэр Куйбышевай «Металлург» командатай Ул... листнар хаба шадалаа туршалсаха байна.

С. ...

ПРАВДА БУРЯТИИ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Минии багша» гэһэн түрүү бэшэг. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Бэшүүрэй колхознигуудай ажалай алхам» гэһэн А. Рыжковой... ци. Партийна хрони... доторнай. «НОТ б... тор» гэһэн корресп...

Гурбадахи хууд... сагты. Варфоломеев... ляковагай очерк. ... абтаһан ТАСС-ай ... нүүд.

Дүрбэдэхи хууд... нютагай һонин. Х... нүүд. Соносхолну...

Редакторай орлогшо Р. Б...